

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

TAURAGĖS „ŠALTINIO“ PROGIMNAZIJOS VEIKLOS KOKYBĖS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2014-12-11 Nr. A-12

Vilnius

ĮŽANGA

Vizito laikas – 2014 m. spalio 20–24 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Alma Finagėjevienė.

Išorės vertintojai:

Vilma Juozapavičienė-Kuprienė – atsakinga už pirmos srities „Mokyklos kultūra“ temų „Etosas“, „Pažangos siekiai“, „Tvarka“ vertinimą;

Loreta Strukaitienė – atsakinga už antros srities „Ugdymas ir mokymasis“ temų „Bendrasis ugdymo organizavimas“, „Pamokos organizavimas“, „Mokymo ir mokymosi diferencijavimas“ vertinimą;

Jurgita Ablėnė – atsakinga už trečios srities „Pasiekimai“, pirmos srities „Mokyklos kultūra“ temos „Mokyklos ryšiai“ ir antros srities „Ugdymas ir mokymasis“ temos „Mokymosi kokybė“ vertinimą;

Daiva Kavaliauskienė – atsakinga už ketvirtos srities „Pagalba mokiniui“ vertinimą;

Nerija Baltrėnienė – atsakinga už penktos srities „Mokyklos strateginis valdymas“ temų „Mokyklos strategija“, „Mokyklos savęs vertinimas“, antros srities „Ugdymas ir mokymasis“ temos „Mokymo kokybė“ vertinimą;

Ilmantė Bagdonė – atsakinga už penktos srities „Mokyklos strateginis valdymas“ temų „Vadovavimo stilius“, „Personalo valdymas“, „Materialinių išteklių valdymas“ ir antros srities „Ugdymas ir mokymasis“ temos „Vertinimas ugdant“ vertinimą.

Išorės vertintojai stebėjo 141 pamoką ir 15 kitokių veiklų (neformaliojo švietimo, pagalbos specialistų, klasės vadovų, priešmokyklinio ugdymo). Vizito metu buvo gilinamasi į mokinių, mokytojų veiklą pamokose, mokyklos vadovų ir aptarnaujančio personalo veiklą, jie stebėti natūralioje aplinkoje: darbo vietose, koridoriuose, valgykloje, klasėse. Kalbėtasi su mokyklos vadovais, mokytojais, mokiniais, Progimnazijos tarybos, Vaiko gerovės komisijos, įsivertinimo grupės atstovais, kitais bendruomenės nariais; analizuoti mokyklos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai, mokinių darbų sąsiuviniai.

Vertinant įstaigos veiklą vadovautasi Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo 2 ir 3 prieduose patvirtintais veiklos rodikliais ir veiklos kokybės vertinimo lygiais. Išorės vertintojai vartojo šiuos aprašomuosius veiklos kokybės vertinimus:

- „*labai gera*“ – veiksminga, spartus tobulėjimas, išskirtinė, kryptinga, originali, ypatinga, išpūdinga, savita, puiki, labai paveiki, nepriekaištinga, kūrybiška, minimą veiklą verta paskleisti už mokyklos ribų;

- „*gera*“ – viršija vidurkį, tinkama, paveiki, turi savitų bruožų, potenciali, lanksti, minimą veiklą, patirtį verta paskleisti pačioje mokykloje;

- „*nebloga*“ – patenkinama, vidutiniška, priimtina, nesisteminga, neišskirtinė, veikla mokykloje tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti;

- „*prasta*“ – nepatenkinama, prastesnė už vidurkį, neveiksminga, nevykusi, netinkama, nekonkreiti, neperspektyvi, rizikinga, būtina tobulinti;

- „*labai prasta*“ – bloga, nepriimtina, peiktina, atkreiptinas dėmesys, neadekvati, būtina imtis radikalių pokyčių, mokyklai būtina skubi išorės pagalba.

Išskiriant progimnazijos stipriąsias bei tobulintinas sritis, greta teiginių nurodomi veiklos rodikliai, kuriuos mokykla gali perskaityti, pasitikslinti, naudodamasi Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos rodikliai, ir jų įvertinimas (pavyzdžiui: 1.1.3. – 3 lygis) Ataskaitoje pamokos cituojamos jas sugrupavus pagal vertinamas ir aprašomas stipriąsias bei tobulintinas mokyklos veiklos sritis. Dažniausiai apibendrinimai ir skaičiavimai daryti iš 141 stebėtos pamokos, nes kitos stebėtos veiklos lygiais nevertintos.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad daugumą rekomenduojamų patobulinimų Tauragės „Šaltinio“ progimnazija gali įgyvendinti panaudodama savo vidinius išteklius.

Vertintojų komanda nuoširdžiai dėkoja progimnazijos direktorei Jūratei Lazdauskienei, direktoriaus pavaduotojoms ugdymui ir ūkiui, visai įstaigos bendruomenei už svetingumą ir bendradarbiavimą, už noriai ir nuosekliai suteiktą informaciją.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

Šiuo metu Tauragės „Šaltinio“ progimnazijoje mokosi 958 mokiniai, yra devyniolika 1–4 klasių komplektų ir septyniolika 5–8 klasių komplektų, 1 priešmokyklinio ugdymo grupė. Mokykloje dirba direktorius, trys pavaduotojai ugdymui, 83 pedagogai/specialistai (pradinių klasių mokytojai, mokytojai dalykininkai, 2 logopedai, 1 psichologas, 1 socialinis pedagogas, 2 specialieji pedagogai, 1 judesio korekcijos specialistas, 1 mokytojo padėjėjas, 1 mokytojas, dirbantis tik neformaliajame švietime). Aukšta progimnazijoje dirbančių pedagogų kvalifikacija: 2 ekspertai, 38 metodininkai, 31 vyresnysis mokytojas/specialistas.

Daugumos šią mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra vidutinė. 2014–2015 m. m. nemokamas maitinimas yra skirtas 198 mokiniams (20,67 proc.) ir dar yra mokinių, kuriems dokumentai dėl nemokamo maitinimo šiuo metu yra tvarkomi. Progimnazijoje mokosi vaikai iš 82 daugiavaikių šeimų, kuriose yra sunki materialinė padėtis, dalis jų gyvena socialiniuose būstuose. Nepilnose 98 šeimose auga 199 vaikai.

Mokinių skaičius progimnazijoje gana stabilus. Šiais mokslo metais keturiais klasių komplektais mažiau negu pernai (mokykla optimizavo klases, nes kai kuriose buvo mažai mokinių), bet pirmų klasių šiemet vienu komplektu daugiau negu buvo pernai. Nuo 2004 m. ugdymo įstaiga kelis kartus reorganizuota. 2013 metų rugsėjo 1 d. mokykla tapo Tauragės „Šaltinio“ progimnazija. Progimnazija – pati didžiausia mokykla Tauragės rajone.

Mokykla įsikūrusi mikrorajone, kuriame dauguma daugiabučių namų. Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos aptarnaujama teritorija yra tankiai gyvenama. Progimnazija švietimo paslaugas teikia devynių rajono kaimų gyventojų vaikams. Dalis (19) mokinių į mokyklą atvežama mokykliniu autobusu, dalis (46 mokiniai) atvyksta maršrutiniu transportu, kurio tvarkaraštis mokiniams yra patogus ir tinkamas, 50 atvyksta privačiu transportu. Po pamokų į namus mokykliniu autobusu parvežami 56 mokiniai, 47 mokiniai vyksta maršrutiniu, 49 – privačiu transportu. Mokykliniu autobusu saugiai futbolo klasėse besimokantys 25 mokiniai nuvežami į treniruotes (miesto stadione) ir parvežami atgal.

Kaip teigia progimnazijos vadovai, dėl geros geografinės padėties ir dėl mokykloje vykdomų programų įvairovės šią įstaigą noriai renkasi Tauragės rajono mokinių tėvai. Progimnazijoje jau pradiniam ugdyme tikslingai taikomos informacinės komunikacinės technologijos (didelė IKT įvairovė, gerai pasirengę mokytojai), priešmokyklinėse grupėse yra galimybė pasirinkti ir mokytis užsienio kalbos (vykdoma vokiečių kalbos programa „Vokiečių kalba su Hans Hase“, priešmokyklinėje grupėje mokėsi vokiečių kalbos mokiniai turi galimybę per neformaliojo švietimo veiklas tęsti kalbos mokymąsi), sportiškumas ugdomas dviejose futbolo klasėse, veikia Tauragės jaunųjų programuotojų mokykla, didelė neformaliojo švietimo programų pasiūla.

Mokyklos aplinka jauki, išnaudojama mokinių poreikiams (poilsui, edukacinėms veikloms). Mokykla renovuojama ir remontuojama jau keleri metai, beveik visi mokomųjų dalykų ir pradinių klasių kabinetai yra naujai suremontuoti, aprūpinti higienos reikalavimus atitinkančiais mokykliniais baldais. Kompiuterizuotos mokytojų, pagalbos specialistų ir mokyklos administracijos darbo vietos. Įrengtos 2 kompiuterių klasės pradinių ir 2 – vyresniųjų klasių mokiniams. Modernūs švietimo pagalbos specialistų kabinetai, yra judesio korekcijos kabinetas, liftas. Mokykloje veikia muziejus, yra erdvi biblioteka, poilsio zonos koridoriuose. Kai kurios erdvės nerenovuotos, bet gerai prižiūrimos. Koridorių sienas puošia mokinių darbai, Čiurlionio paveikslų reprodukcijos. Progimnazija aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, pritraukdama papildomų lėšų ugdymo kokybei gerinti.

II. STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji veiklos aspektai

1. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis (1.2.3. – 3 lygis).
2. Aplinkos jaukumas (1.3.3. – 3 lygis).
3. Mokyklos ryšiai (1.4. – 3 lygis).
4. Neformalusis švietimas (2.1.5. – 4 lygis).
5. Mokymo ir gyvenimo ryšys pamokoje (2.3.2. – 3 lygis).
6. Neakademini mokinių pasiekimai (3.2.2. – 3 lygis).
7. Bendroji rūpinimosi mokiniais politika (4.1.1. – 3 lygis).
8. Socialinė pagalba (4.2.3. – 3 lygis).
9. Personalo komplektavimas (5.4.1. – 3 lygis).
10. Lėšų ir turto vadyba (5.5.1. – 4 lygis, 5.5.2. – 4 lygis).

Tobulintini veiklos aspektai

1. Pamatuojamo pamokos uždavinio kėlimas (2.2.1. – 2 lygis).
2. Mokymo nuostatos ir būdai (2.3.1. – 2 lygis).
3. Mokymosi veiklos diferencijavimas (2.5.2. – 2 lygis).
4. Mokinių pažangos pamatavimas pamokoje (3.1.1. – 2 lygis).
5. Įsivertinimo rezultatų panaudojimas (5.2.2. – 2 lygis).

III. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Kultūra Tauragės „Šaltinio“ progimnazijoje yra vertinama gerai.

Progimnazijos etosas turi savitą bruožą. Iš pokalbių su mokiniais, Metodine taryba ir tėvų atstovais bei Progimnazijos taryba, stebėdami pamokas ir kitą ugdomąją veiklą, vertintojai nustatė, kad progimnazijos bendruomenės nariai pripažįsta mokyklos filosofiją ir vertybes, kuriomis grindžiama mokyklos veikla. Dauguma mokinių supranta, koks elgesys mokykloje yra vertinamas, toleruojamas ir stengiasi laikytis sutartų normų ir taisyklių. Vertintojai pastebėjo, kad progimnazijos bendruomenė pasirengusi kurti savitą charakterį, atskiros bendruomenės narių grupės išskiria skirtingus stiprius mokyklos veiklos aspektus; administracija didžiuojasi gamtosaugine ir projektine veikla bei inovacijomis, mokiniai – aplinkos jaukumu, o tėvų atstovai ir dauguma mokytojų – mokyklos aprūpinimu informacinėmis komunikacinėmis technologijomis ir bendravimu.

Progimnazijos bendruomenė kuria savitas tradicijas, švenčiamos tradicinės, valstybinės ir religinės šventės. Progimnazijos atstovai vertintojams pasakojo, kad mokykloje ypač gerus atsiliepimus pelnė Kaštonų žydėjimo šventė, kurios iniciatorė buvo Progimnazijos taryba; šventės metu organizuotos įvairios veiklos, susibūrė ne tik mokykloje dirbantys, bet ir išėję iš mokyklos

mokytojai bei mokiniai, tėvai. Kai kurie mokyklos atstovai nurodė, kad organizuojant progimnazijoje šventes skatinamas mokinių iniciatyvumas, stengiamasi atsižvelgti į jų pasiūlymus ir idėjas, mėgstamos yra bibliotekos vedėjos inicijuojamos Skaitymo naktys. Remiantis pokalbių metu surinkta informacija ir dokumentų analize, aišku, kad renginiai ir tradicijos stiprina daugumos progimnazijos narių bendrumo jausmą, skatina bei palaiko iniciatyvas. Mokykla turi savo atributiką: progimnazijos, gamtosauginę veiklą vykdančios mokyklos vėliavas, dainą ir progimnazijos ženklą. Anot mokyklos atstovų, atributika (išskyrus gamtosauginę vėliavą) yra sukurta buvusių mokinių ir daugeliui šie atributai patinka. Lietuvos valstybinė, progimnazijos ir gamtosauginė vėliavos yra iškeltos mokyklos kieme prie paradinių durų, kaip simboliai, padedantys mokiniams puoselėti pilietines vertybes bei primenantys apie įsipareigojimus aplinkai ir stiprinantys tapatumo jausmą savo mokyklai. Progimnazijoje veikia mokyklos istorijos muziejus, šiuo metu kuriamas kraštotyros muziejus. Mokyklos istorijos muziejuje gausu mokinių sportinių ir kūrybinių konkursų pergalių simbolių – taurių, padėkos raštų, trys mokyklos vėliavos, kurios liudija apie mokyklos istoriją ir kaitą nuo vidurinės iki progimnazijos. Čia galima rasti ir mokyklos dainos tekstą, mokyklai vadovavusių direktorių bei ankstesnių mokinių laidų nuotraukas. Vertintojai nustatė, kad progimnazijoje veikiantis muziejus yra naudojamas kaip edukacinė aplinka istorijos pamokoms, užtikrina tradicijų tęsą ir skatina mokinių aktyvumą, įamžinant mokyklos vardą ir istoriją. Išorės vertintojai konstatuoja, kad progimnazijos statusas vienija daugumos bendruomenės narių lūkesčius, o kuriamos tradicijos ir ritualai užtikrina įstaigos veiklos tęstinumą ir stiprina jos narių bendruomeniškumą.

Dauguma progimnazijos bendruomenės narių patenkinti ir rūpinasi savo mokykla. Daugeli mokinių ir jų tėvų tenkina progimnazijos mokinių uniforma. Mokiniai ją dėvi noriai ir teigia, kad apranga stiprina vieningumą. Aktyviausi progimnazijos bendruomenės nariai žino ir pritaria mokyklos vizijai, misijai ir tikslams bei prisiima atsakomybę už jų įgyvendinimą. Iš pokalbių su Mokinių ir Progimnazijos tarybų atstovais paaiškėjo, kad mokiniai, mokinių tėvai ir mokytojai gali tiesiogiai išsakyti savo pageidavimus progimnazijos vadovams įvairiais klausimais, į jų nuomonę yra atsižvelgiama. Kalbėdami su progimnazijos atstovais, vertintojai išsiaiškino, kad dauguma mokinių, dalyvaudami įvairiuose vietos ir tarptautiniuose projektuose, neformaliojo švietimo veikloje, progimnazijos tradiciniuose renginiuose, sėkmingai ugdomi pasitikėjimą savo jėgomis, mokosi bendrauti ir bendradarbiauti bei tenkina saviraiškos poreikius.

Vertintojų grupė nustatė, kad progimnazijos bendruomenės santykiai yra geri. Progimnazijos veikla grindžiama daugumos bendruomenės narių pagalba vieni kitiems ir gerosios patirties sklaida, skatinamos įvairios iniciatyvos, priimant sprendimus dalyvauja mokyklos bendruomenės atstovai. Dauguma mokinių progimnazijoje yra mandagūs, kultūringi, sveikinas su mokytojais ir mokyklos svečiais, vertina aptarnaujančio personalo darbą. Mokytojų tarpusavio santykiai yra kolegialūs ir dalykiški. Dauguma progimnazijos bendruomenės narių rūpinasi bendrais tikslais, gerbia vieni kitus, vyrauja geranoriškumas ir tolerancija. Progimnazijos saugumui visuose pastato aukštuose ir kieme yra įrengtos stebėjimo kameros. Mokykloje yra žodinių susitarimų dėl tėvų ir kitų asmenų sutikimo, priėmimo tvarkos ir jos laikomasi. Atėjusius progimnazijos bendruomenės narius ir svečius pasitinka budėtoja, kuri rūpinasi, kad į mokyklą nepatektų nepageidaujami asmenys. Kalbant su mokiniais paaiškėjo, kad mokykloje pasitaiko pavienių patyčių atvejų, bet juos padeda spręsti pagalbos mokiniui specialistų komanda ir vykdomi socializacijos projektai (programos) „Sniego gniūžtė“, „Antro žingsnio“ klasės. Iš pokalbių su mokiniais, Vaiko gerovės komisijos nariais vertintojai daro išvadą, kad psichologinė progimnazijos atmosfera yra tinkama, skatinanti bendrauti ir bendradarbiauti.

Išorinio vertinimo metu nustatyta, kad progimnazija yra atvira ir svetinga savo lankytojams. Išorės vertintojai pastebėjo, kad dauguma sutiktų mokinių, mokytojų, techninių darbuotojų noriai ir maloniai bendrauja bei suteikia informacijos apie progimnazijos veiklą. Tėvų atstovai vertintojams teigė, kad gauna informacijos apie savo vaikus konsultacinių dienų ir klasių tėvų susirinkimų bei individualių pokalbių metu. Dalis tėvų teigė, kad jie gauna tiek informacijos apie vaiko mokymąsi ir elgesį, kiek jiems reikalinga. Progimnazijos taryboje tėvus atstovaujantys nariai tvirtino, kad juos tenkina informacija, gaunama naudojant elektroninį dienyną. Negalintiems

naudotis elektroninio dienyno paslaugomis, reikiama informacija yra spausdinama ir perduodama asmeniškai konsultacijų metu, operatyvesnei informacijai teikti naudojamosi telefonu. Iš pokalbių su mokyklos vadovais ir tėvų atstovais paaiškėjo, kad siekiama, jog progimnazijos renginiuose ar visuomeninėse akcijose dalyvautų didesnė tėvų dalis aktyviau. Mokykla turi parengusi bendradarbiavimo su tėvais veiklos programą. Tėvai ir kiti mokyklos darbuotojai paremia progimnaziją skirdami 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio ir gauna informaciją apie lėšų panaudojimą.

Išorės vertintojai pastebėjo, kad pamokų metu vyrauja mokymui (-si) ir asmenybės ugdymui (-si) palankus mikroklimatas. Daugumoje (70 proc.) stebėtų pamokų mokiniai jautėsi saugūs, drąsiai reiškė savo nuomonę, klausė ir prašė mokytojo konsultacijos, pasitikėjo savimi ir vieni kitais. Daugumoje (70 proc.) pamokų vertintojai fiksavo gerą mokinių elgesį ir drausmę, pasitikėjimą, pagarbius santykius tiek su mokytoju, tiek su savo klasės draugais. Santykiai, elgesys ir drausmė buvo vertinta 141 stebėtoje pamokoje (žr. 1 lentelę).

Mokinių santykių, elgesio ir drausmės apibendrintas vertinimas

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
38 pamokos	60 pamokų	37 pamokos	6 pamokos
27 proc.	43 proc.	26 proc.	4 proc.

Iš 1 lentelėje pateiktų duomenų galima teigti, kad vizito metu vyravęs geras mikroklimatas klasėje skatino mokinių aktyvumą bei motyvaciją mokytis. Ypač palankų mokymuisi mikroklimatą, pagarbius ir labai gerus tarpusavio santykius, skatinančius motyvaciją, išorės vertintojai užfiksavo 1a, 1b, 1c, 3c, 4c klasių mokytojų, 7a ir 6d kl. lietuvių k., 5b kl. technologijų, 8b kl. istorijos pamokose. Vertinimo metu užfiksuotos kelios pamokos, kuriose buvo akivaizdi mokinių drausmės stoka, o nemandagios replikos mokytojams rodė kai kurių mokinių atsakomybės už savo elgesį trūkumą.

Progimnazijos pažangos siekiai yra geri, tačiau iš bendro konteksto išskiriami mokymosi pasiekimų lūkesčiai, kurie vertinami patenkinamai.

Vertinimo metu nustatyta, kad mokykloje tinkamai rūpinamasi asmenybės tobulėjimu: reikšmingas dėmesys skiriamas mokinių socialinių įgūdžių lavinimui ir stiprinimui, jau pradinėse klasėse vykdomos programos „Zipio draugai“, „Iveikiame kartu“, „Antras žingsnis“. Mokykla yra tarptautinio judėjimo „Sniego gniūžtė“ akredituota narė. Progimnazijos bendruomenė ugdo mokinių meninius, sportinius gebėjimus: veikia pučiamųjų instrumentų orkestras, sportinio meistriškumo mokiniai siekia futbolo klasėse, ugdytiniai skatinami dalyvauti įvairiapusėje socialinėje ir kūrybinėje neformaliojo švietimo veikloje, kuria yra patenkinti tiek mokiniai, tiek jų tėvai.

Išanalizavus dokumentus, įvertinus pokalbiuose gautą informaciją ir stebėtas pamokas, galima teigti, kad mokytojų lūkesčiai mokinių mokymosi atžvilgiu yra pozityvūs. Klasės mokinių apibendrinto vertinimo pasiekimų pažanga fiksuojama trimestrų, metų rezultatų suvestinėse, tačiau pokalbių su mokyklos bendruomene metu paaiškėjo, kad pastarasis veiklos aspektas yra nepakankamai analizuojamas ir detalizuojamas, išskyrus standartizuotus testus atlikusių mokinių, t. y. 4 ir 8 klasėse. 2014–2015 m. m. mokykla yra nutarusi tobulinti mokytojų kompetencijas, siekiant padėti ugdyti mokinių aukštesniuosis mąstymo gebėjimus, tačiau stebėtose pamokose kelti mokymosi uždaviniai bei parinkti mokymo būdai ir nuostatos rodo, kad mokytojų lūkesčiai dėl mokinių mokymosi pasiekimų yra bendro pobūdžio, per menkai orientuojamasi į skirtingus mokinių gebėjimus, polinkius, mokymosi poreikius. Šį veiklos aspektą tobulinti padėtų teisingai pasirinkti mokymo metodai, diferencijuojami pamokos uždaviniai ir jų įgyvendinimo bei išmokimo vertinimo būdai.

Progimnazija pakankamai kryptingai siekia pažangos diegdama informacines komunikacines technologijas į mokymą ir mokymąsi. Mokyklos bendruomenė turi aiškią viziją, misiją, yra numačiusi strateginius tikslus bei laukiamus rezultatus. Mokykla 2010–2012 metais dalyvavo UPC įgyvendinamame projekte „Pradinių klasių mokytojų ir specialiojo ugdymo

pedagogų kompetencijų taikyti Informacines komunikacines technologijas (IKT) ir inovatyvius mokymo metodus tobulinimo modelio išbandymas ir diegimas“. Penkerius metus mokykla yra apdovanojama Žaliaja vėliava už aktyvią gamtosauginę veiklą. Progimnazijos biblioteka dalyvavo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos „Mokyklų tobulinimo programos plius“ projekte „Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų modernizavimas“. Dauguma mokytojų yra pasiekę aukštą metodinę kvalifikaciją, įgiję IKT naudojimo kompetencijas ir naudoja informacines technologijas pamokose, dalyvauja prevencijos projektuose. Tačiau pažangos siekiai dėl vaiko pažangos, siekiant aukštesnių rezultatų bei gabių mokinių ugdymo sistemos dar nėra aiškūs.

Mokytojai ir vadovai sėkmingai dalijasi patirtimi, skaito pranešimus, rengia konkursus, konferencijas. Per 2013 m. į stažuotes užsienyje vyko 5 mokytojai. Gerą patirtimi mokykloje dalijosi 20, rajone – 8, šalyje – 4 mokytojai. Progimnazijos veikla ir patirtis apibendrinta Ugdymo plėtotės centro išleistoje Inovatyvių mokymo metodų ir IKT diegimo pradiniam ugdyme organizavimo metodikos I ir II dalyse (2012 m.). Pradinių klasių mokytoja ir informacinių technologijų mokytojas projekto pavedimu mokykloje pristatė projekte išbandytas kompiuterines mokymo priemones ir mokė jas naudoti ugdymo procese šalies pradinių klasių mokytojus. 2013 metais UNESCO Informacinių technologijų institutas pakvietė progimnaziją apibendrinti patirtį ir dalyvauta projekte „IKT pradiniam ugdyme“. Progimnazija yra Lietuvos kokybės siekiančių mokyklų ir Lietuvos iniciatyvių mokyklų klubo narė. Vertintojų komanda nustatė, kad mokyklos pažangos siekiai yra pakankamai konkretūs, potencialūs ir tai yra mokyklos stiprusis veiklos aspektas.

Tvarka progimnazijoje vertinama gerai, išskyrus pageidaujamo elgesio skatinimą, kuris yra neblogas. Mokykloje galima atpažinti susitarimus dėl darbo tvarkos ir taisyklių, yra naujai patvirtintos Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos darbo tvarkos taisyklės, su jomis darbuotojai supažindinti pasirašytinai, darbo tvarkos taisyklės taip pat yra skelbiamos mokyklos tinklalapyje. Progimnazija taip pat turi mokyklinių uniformų dėvėjimo taisykles, mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo, mokymosi krūvio mažinimo tvarkas ir kitokius susitarimus. Aiškiai matyti, kad bendruomenės nariai laikosi susitarimų. Progimnazijoje pertraukų metu budi mokytojai. Dauguma mokinių elgiasi drausmingai ir mandagiai. Mokinių elgesio taisyklės mokiniams žinomos, beveik visose pradinėse klasėse taisyklės yra iškabintos ant sienų, o mokytojai jas primena pamokų metu, dauguma mokinių jų laikosi. Vertinimo savaitę daugumoje (70 proc) pamokų fiksuoti aiškūs susitarimai dėl tvarkos ir drausmės, kurie sudarė palankias sąlygas tinkamai organizuoti mokymo (-si) veiklą, didino mokinių motyvaciją, suteikė emocinio ir fizinio saugumo jausmą.

Vertintojai nustatė, kad progimnazijoje pageidaujamo elgesio skatinamas yra neblogas. Darbuotojų, mokinių skatinimas ir drausminių nuobaudų taikymas yra aptartas mokyklos darbo tvarkos taisyklėse. Mokiniai už gerą mokymąsi, elgesį, pažangą mokantis, laimėjimus olimpiadose, konkursuose, varžybose, aktyvią veiklą savivaldoje skatinami padėkomis, pagyrimo raštais, skatinamų mokinių nuotraukos viešinamos progimnazijos interneto svetainėje, jiems organizuojamos vienos dienos ekskursijos po Lietuvą ar įteikiamos asmeninės dovanos. Darbuotojai skatinami gimnazijos direktoriaus padėkomis, padėkos raštais. Progimnazijoje yra numatyta drausminimo ir nuobaudų tvarka: mokinių drausminimui už blogą mokymąsi, elgesį, mokymosi sutarties, mokinio taisyklių pažeidimą skiriami įspėjimai, direktoriaus pastabos, papeikimai. Mokinio elgesys gali būti svarstomas progimnazijos Vaiko gerovės komisijos posėdyje. Progimnazijoje yra aptarti ir parengti drausmės lapai bei mokinio netinkamo elgesio mokykloje lapai, tačiau kol kas dar mokykloje nėra veiksmingai veikiančios mokinių tinkamo elgesio skatinimo sistemos, pasitaiko pavienių patyčių atvejų.

Mokyklos pastato išorė ir vidus renovuotas. Beveik visi kabinetai yra naujai suremontuoti, aprūpinti naujais mokykliniais baldais. Progimnazijoje veikia kompiuterizuota biblioteka-skaitykla. Nerenovuoti yra technologijų kabinetai, sporto, aktų salės ir valgykla. Aplinkos jaukumui kurti panaudojami progimnazijos mokinių darbai, nuotraukos iš ekskursijų, dailininkų nutapyti sienų pano. Išradingai panaudojamos pagalbos specialistų kabinetų durys trečiame aukšte: vienos yra padengtos kamštine plokšte ir yra galimybė mokiniams palikti ant jų raštelius, su klausimais ir gauti specialistų ar mokytojų raštelius su atsakymais; kitos – padengtos medžiaga, ant kurios

rašoma kreida, čia užrašoma aktuali informacija, skelbiamos naujienos mokyklos bendruomenei. Daug mokinių laimėjimus įrodančių taurių ir padėkos raštų eksponuojama progimnazijos koridoriuose. Tai rodo bendruomenės pasididžiavimą pergalemis ir pagarbą laimėtojams. Pirmo ir antro aukšto fojė sienos papuoštos mokyklos filosofijos ir misijos akcentais bei mokyklos simbolių ornamentu. Klasių interjerus, piešinius ant sienų padeda kurti mokykloje dirbantys dailininkai, mokinių tėvai. Vertinimo metu pastebėta, kad suoliukai koridoriuose ar poilsio kampeliai jaukiose progimnazijos erdvėse yra mėgstami vaikų ir tenkina jų poreikius susiburti, ilsėtis, skaityti knygas ar bendrauti. Augalai, žuvų akvariumas puošia mokyklos erdves. Pradinių klasių korpuse įkurtas mobilus daržas, sumontuotas iš medinių prekių palečių, agroplovės ir durpių, skirtas augalų daiginimui, mokinių stebėjimams, bandymams, kūrybiškumui ugdyti. Šioje įstaigoje edukacinės erdvės kuriamos tariantis su mokiniais, mokytojais ir atliepia daugumos poreikius. Mokyklos aplinkos jaukumas yra stiprusis progimnazijos veiklos aspektas.

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos ryšiai vertinami gerai. Tokią išvadą pagrindžia mokyklos vaidmens vietos bendruomenėje bei partnerystės su kitomis institucijomis vertinimas.

Progimnazijos vaidmuo vietos bendruomenėje yra paveikus. Dauguma mokyklos bendruomenės narių didžiuojasi savo mokykla ir siekia kurti modernią, patrauklią progimnaziją. Mokyklą garsina pučiamųjų instrumentų orkestras, kurį noriai lanko ir kitų mokyklų mokiniai. Jis įkurtas 1958 m. ir yra Tauragės rajone pats seniausias, ilgiausiai grojantis kolektyvas. Progimnazijoje veikia Tauragės Jaunųjų programuotojų mokykla, į kurią priimami mokiniai ir iš kitų rajono mokyklų. Mokyklos bendruomenė ieško naujų, lanksčių, greitesnių ir patogesnių mokinių, tėvų, mokytojų bendradarbiavimo būdų. Dauguma tėvų pasitiki mokykla.

2014 m. pavasarį Progimnazijos tarybos iniciatyva suorganizuotas bendruomenės renginys Kaštonų žydėjimo šventė (kaštonai – vienas iš mokyklos simbolių, nes šie medžiai prie dabartinio mokyklos pastato yra pasodinti mokyklos atidarymo proga ir jiems 2014 m. sukako 40 metų). Mokslo ir Žinių šventę mokyklos aikštėje mini mokytojai, mokiniai, tėvai, seneliai, svečiai. Tauragės „Šaltinio“ progimnazija turi senas sportines tradicijas. Siekiant sudominti mokinius olimpinėmis idėjomis, nuo 2002 metų švenčiama bendruomenės šventė „Olimpinė diena „Šaltinyje“, kurios tikslas yra skatinti mokinių aktyvumą kūno kultūros, turizmo, sporto srityse, skleisti olimpines idėjas, integruoti kūno kultūrą su kitais mokomaisiais dalykais.

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos bendravimo ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais prioritetai, tikslai, turinys ir formos yra pasirenkami lanksčiai, atsižvelgiant į progimnazijos viziją, mokinių ir mokytojų poreikius. Progimnazija yra užmezgusi bendradarbiavimą su 34 įstaigomis Tauragės rajone ir apskrityje, su 16 įstaigų Lietuvoje; užmezgti tarptautiniai ryšiai su 6 užsienio partneriais. Ypač tikslingai ir glaudžiai bendradarbiaujama su lopšeliais-darželiais „Kodėlčius“, „Žvaigždutė“ dėl darželinukų atėjimo mokytis į „Šaltinio“ progimnaziją ir Žalgirių bei „Versmės“ gimnazijomis dėl mokinių mokymosi tęstinumo. Progimnazija bendradarbiauja su Švietimo ir mokslo ministerijos NEC „Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokykloms kūrimas“ projekto II etape. Mokykla turi ir kitų partnerių, draugų: Pagramančio regioninio parko direkciją, Lietuvos žaliųjų judėjimo atstovus (dalyvaujama tarptautinėje gamtosauginių mokyklų programoje), VŠĮ „Tauragės futbolas“, „Šaltinio“ vardą turinčias Lietuvos mokyklas. Vertintojai daro išvadą, kad mokyklos ir vietos bendruomenės ryšiai skatina partnerystę su kitomis institucijomis ir tai traktuotina kaip stipri progimnazijos veiklos sritis.

Progimnazija tinkamai kuria savo įvaizdį ir rūpinasi viešaisiais ryšiais. Mokyklos patrauklumą didina technologinis aspektas: mokykla iš dalies renovuota, didelis dėmesys skiriamas informacinių komunikacinių technologijų įsigijimui ir pritaikymui ugdymo procese, netradicinių mokymosi erdvių kūrimui. Įstaiga gerai informuoja visuomenę apie savo veiklą, vertybes, pasiekimus skelbdama informaciją mokyklos stenduose, interneto svetainėje (www.tsaltinis.lt), Tauragės krašto spaudiniuose, Lietuvos ir užsienio internetinėse erdvėse. Vertintojai konstatuoja, kad mokyklos interneto svetainė yra informatyvi, joje skelbiami svarbiausi dokumentai, informacija apie vykdomą veiklą, renginius. Tinkamai teikiama tikslinga informacija padeda formuoti teigiamą

progimnazijos įvaizdį. Apibendrinant minėtus faktus galima teigti, kad tikslingi ir įvairiapusiški progimnazijos ryšiai yra stiprusi veiklos aspektas.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Ugdymas ir mokymasis Tauragės „Šaltinio“ progimnazijoje vertinamas neblogai. Bendrasis ugdymo organizavimas vidutiniškas, dalykų ryšiai ir integracija vertinami gerai, o neformalusis švietimas – labai gerai.

Planuojant ugdymo turinį mokytojų parengti ilgalaikiai planai iš dalies atitinka Bendrųjų programų (toliau – BP) keliamus ugdymo tikslus. Susitarimai dėl ugdymo turinio planavimo sudaro nepakankamas sąlygas įgyvendinti BP numatytas pagrindines ugdymo turinio atnaujinimo kryptis (dėl bendrųjų kompetencijų ir individualizuoto ugdymo, atsižvelgiant į skirtingus mokinių poreikius, bei ugdymo turinio integracijos). Dalykų ilgalaikiuose planuose numatytos struktūrinės dalys (mėnuo, savaitė, tema, valandų skaičius, gebėjimai, vertinimas, pastabos), integracija, Bendrųjų ugdymo planų (toliau – BUP) pritaikymas specialiuųjų ugdymosi poreikių mokiniams (toliau – SUP), bet neaptarta bendra planų forma, nesusitarta dėl planų rengimo trumpesniai laikotarpiui (pvz., mėnesiui, trimestrui, pamokai), kas sudarytų galimybių detalizuoti ugdymo turinį, atsižvelgiant į skirtingus mokymosi poreikius, mokinių mokymosi stilius, gebėjimus, pasiekimų lygį, interesus, siekius ir kt. Dalyje pasirinktinai išanalizuotų ilgalaikių planų nepateikta situacijos analizė/klasės charakteristika, nenurodytas mokinių pasirengimo lygis, nesuplanuotas bendrųjų kompetencijų ugdymas, tik mažiau nei pusėje šių planų numatyta dalykų ir prevencinių programų integracija, kuri nurodyta mokyklos ugdymo planuose (toliau – MUP). Mokomųjų dalykų ilgalaikių planų ir švietimo programų derinimas Metodinėje taryboje nepakankamai veiksmingas, nes nėra galimybių detalčiai aptarti visų planų/programų kokybės. Vertintojai padarė išvadą, jog mokykloje vertėtų susitarti dėl detalesnio ugdymo turinio planavimo ir intensyviau prižiūrėti planavimo procesą.

Mokyklos ugdymo planai parengti vadovaujantis 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metų pradinio ir pagrindinio ugdymo programų Bendruosiuose ugdymo planuose pateiktomis nuostatomis. Sudarydama MUP, mokykla planuoja ugdymo turinį ir kuria mokymosi aplinkas, atsižvelgdama į daugumą BUP pateiktų nuorodų: mokomųjų dalykų santykis atitinka BUP reikalavimus, užtikrinamas minimalus pamokų skaičiaus mokiniui per savaitę; detalizuotas valandų skaičius pamokoms, skirtoms mokinių ugdymo (-si) poreikiams tenkinti bei neformaliojo švietimo programoms rengti; pateikti aiškūs susitarimai dėl švietimo pagalbos teikimo, socialinės bei pažintinės-kultūrinės veiklos organizavimo, mokymosi aplinkų kūrimo. Vertintojai pastebi, kad sudarant MUP nepakankamai atsižvelgiama į BUP planų rekomendaciją „pateikti konkrečius, o ne abstrakčius sprendimus programoms įgyvendinti“: nenumatytos „Ugdymo karjerai“ programos įgyvendinimo galimybės 5–7 klasėse, nedetalizuota „Laisvės kovų istorijos“ temų integracija; nėra susitarimų, kaip progimnazijoje sprendžiami klausimai dėl susijusių dalykų programų turinio, laiko, apimties suderinimo, susitarimai dėl diferencijuoto mokymo (-si) nepagrįsti situacijos analize; nepateikti kalbos ugdymo reikalavimai mokykloje visų dalykų pamokose. MUP pateikti kai kurie susitarimai neatitinka realiai organizuojamos veiklos mokykloje (pvz.; dėl ilgalaikių planų derinimo ir tvirtinimo, dėl dalykų modulių organizavimo, dėl individualios pažangos stebėjimo planų sudarymo, dėl grupių sudarymo 6 klasėse „stipresniems ir tiems, kuriems reikia pagalbos“). Pamokų tvarkaraščiai sudaro nepakankamas sąlygas įgyvendinti BUP reikalavimus. Analizuodami dokumentus, bendraudami su mokiniais, mokytojais ir administracija, išorės vertintojai nustatė, kad sudarant tvarkaraščius stengiamasi derinti mokytojų ir mokinių interesus bei progimnazijos galimybes, tačiau dėl futbolo treniruotes lankančių mokinių pamokų laiko, didelio dorinio ugdymo grupių skaičiaus bei antrosios užsienio kalbos ugdymo organizavimo ypatumų sudaryti tvarkaraščiai nepakankamai atitinka higienos reikalavimus: didesnėje dalyje (68,4 proc.) pradinių klasių mokiniams vyksta daugiau nei 5 pamokos per dieną, beveik visų klasių mokiniams būna „laisvų pamokų“, kurių metu nesiūloma jokia kita ugdomoji veikla. Vertintojai pastebėjo, kad tvarkaraštyje sudėtingiems mokymosi dalykams ne visada skiriamas darbingiausias laikas (daliai lietuvių kalbos,

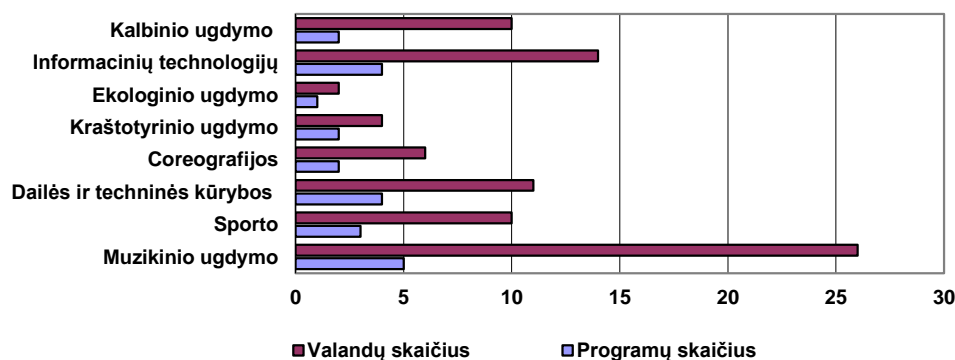
matematikos, užsienio kalbų pamokų skirtas šeštų ir septintų pamokų laikas), o kai kurių klasių mokiniams klasės valandėlė vyksta po septynių pamokų. Vertintojai daro išvadą, kad siekiant užtikrinti optimalų mokinių mokymo (-si) krūvį kiekvieną dieną, būtina pasinaudoti BUP teikiamomis galimybėmis dėl mokinių skaičiaus atskirose grupėse nustatymo, o sudarant tvarkaraštį, prioritetus skirti pradinių klasių mokinių ugdymo bei sudėtingesnių mokomųjų dalykų mokymui.

Dalykų ryšiai ir integracija progimnazijoje vertinama gerai. Mokykloje sistemingai organizuojami integruoti projektai bei renginiai, integruotos pamokos, dienos, savaitės. Pokalbiuose su mokytojais konstatuota, kad rengdami susijusių dalykų planus ir programas mokslo metų pradžioje, mokytojai derina šių programų turinį, tariaisi dėl integruotų pamokų ar renginių planavimo, kartais dėl šių programų atskirų detalių suderinimo tariaisi mokslo metų eigoje. Didelis dėmesys mokykloje skiriamas informacinių technologijų ir atskirų mokomųjų dalykų integracijai: 7, 8 klasių mokinių gebėjimams ugdyti MUP numatytos papildomos pamokos, didesnė dalis integruotų pamokų planuojamos derinant dalykų programas su informacinių technologijų programomis. Nors MUP numatyta, į kokių dalykų pamokas bus integruojamos prevencinės ir bendrųjų kompetencijų ugdymo programos, tačiau tik mažesnėje dalyje pasirinktinai išanalizuotų ilgalaikių planų buvo suplanuotos konkrečios integruojamų programų temos. Vertintojai pastebėjo, jog daugelyje mokykloje organizuojamų nepamokinių veiklų bei stebėtose pamokose buvo galima išvilgti prevencinių bei bendrųjų kompetencijų ugdymo elementų, bet kryptingą šių nuostatų ir kompetencijų ugdymą užtikrintų detalus jų numatymas mokytojų rengiamuose planuose.

Pasirenkamųjų programų pasiūla priimtina. Pasirenkamosios programos siūlomos atsižvelgiant į aštuntų klasių tėvų pageidavimus („Ugdymo karjerai“ programa) ir mokyklos tradicijas („Šokio“ programa). Ieškant galimybių efektyviau ugdyti gabius vaikus, mokykloje numatytos atskirų mokomųjų dalykų konsultacijos, tačiau pokalbiuose su mokytojais paaiškėjo, jog veikla konsultacijose nėra kryptingai orientuota į gabių mokinių konkrečių gebėjimų ugdymą ir dažniausiai atlieka pagalbos teikimo funkciją mokymosi sunkumų turintiems mokiniams. Vertintojai pastebi, jog progimnazijai verta išsiaiškinti gabių mokinių poreikius ir parengti programas kryptingam atskirų gebėjimų ugdymui.

Neformalusis vaikų švietimas progimnazijoje organizuojamas veiksmingai, atsižvelgiant į mokinių poreikius, mokyklos veiklos prioritetus ir galimybes. Pokalbiuose administracija, mokytojai ir mokiniai teigė, kad progimnazija tiria neformaliojo švietimo programų poreikį ir apie neformaliojo švietimo kryptis informuoja mokyklos bendruomenę (organizuoja apklausas, pateikia informaciją mokyklos tinklalapyje, rengia informacinius lankstinukus). Neformaliajam vaikų švietimui išnaudojamos visos BUP neformaliajam švietimui skirtos valandos. Progimnazijoje parengtos 22 neformaliojo švietimo programos meniniams, kalbiniais, sportiniams, moksliniams, technologiniams, socialiniams mokinių gebėjimams ugdyti. Parengtų neformaliojo švietimo programų pagal švietimo kryptis bei valandų, skirtų neformaliojo švietimo programoms įgyvendinti, skaičius pateiktas 1 diagramoje.

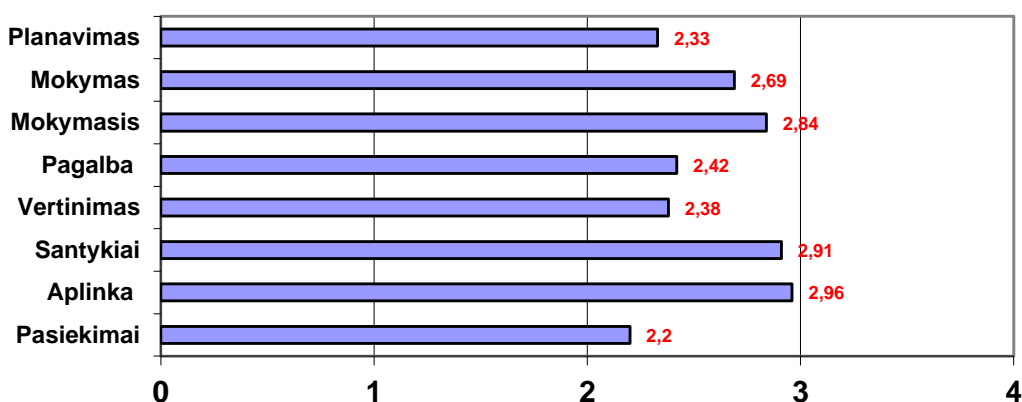
1 diagrama. Neformaliojo švietimo programų kryptys

Iš 1 diagramos matyti, jog progimnazijoje didžiausia muzikinio, informacinių technologijų, dailės ir techninės kūrybos ugdymo programų pasiūla. Pokalbiuose mokiniai džiaugėsi dainavimo, kraštotyros, šokio, grojimo, judriųjų žaidimų, programavimo veiklomis, konstatavo, jog veiklų mokykloje pakanka, todėl vertintojai daro išvadą, jog neformaliojo švietimo programų pasiūla atitinka paklausą. Progimnazijoje mokiniai yra skatinami ne tik pasinaudoti sudaromomis galimybėmis dalyvauti įvairiuose būreliuose, renginiuose, projektuose, akcijose, bet ir inicijuoti atskiras veiklas. Mokiniai gali teikti siūlymus; jų iniciatyva bei pastangomis organizuotos šios veiklos: Lobių paieška, koncertas pertraukų metu, Kaštonų žydėjimo šventė ir Protų mūšis (ši renginį mokiniai ir inicijavo, ir organizavo). Projektų bei renginių organizavimas, plati neformaliojo švietimo programų pasiūla Tauragės „Šaltinio“ progimnazijoje atitinka mokinių saviraiškos ir saviugdos poreikius.

Pamokos organizavimas progimnazijoje vertinamas neblogai. Vizito metu stebėta 141 pamoka. 2 diagramoje pateikti pamokos protokolo temų vertinimo vidurkiai

2 diagrama. Pamokos aspektų vertinimo vidurkiai

Remdamiesi 2 diagramoje pateiktais duomenimis, vertintojai daro išvadą, kad mokytojai pamokose stengėsi kurti gerus santykius, palankų klasių mikroklimatą, ugdymo procesui vizualizuoti tikslingai naudojo mokykloje sukauptas mokymo priemones, tačiau konstruktyviau planuojant pagalbą mokiniams, tikslingiau parenkant ir naudojant mokymo (-si) veiklas bei vertinimo būdus, tikėtina, mokinių pasiekimai pamokose būtų geresni.

Pamokos planavimo ir organizavimo 141 stebėtoje pamokoje apibendrintas vertinimas pateiktas 2 lentelėje.

Pamokos planavimo ir organizavimo apibendrintas vertinimas

2 lentelė

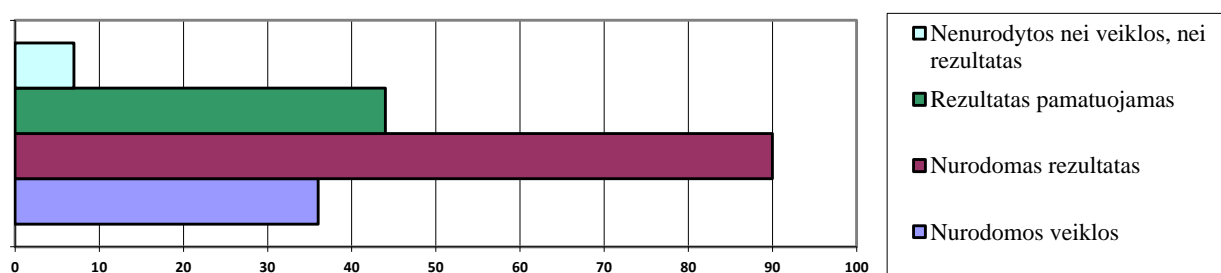
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai	Labai prastai
15 pamokų	39 pamokos	67 pamokos	17 pamokų	3 pamokos
10,6 proc.	27,7 proc.	47,5 proc.	12,1 proc.	2,1 proc.

Iš 2 lentelėje pateiktų duomenų matyti, jog didesnėje dalyje (61,7 proc.) stebėtų pamokų suplanuotos veiklos buvo nepakankamai/mažai veiksmingos siekiant gerų mokinių mokymosi rezultatų. Mokytojai yra susitarę dėl planavimo principų: rengia ilgalaikius planus metams, kuriuose numato laikotarpius, temas, valandų skaičių, gebėjimus, vertinimą, integraciją, BUP pritaikymą SUP mokiniams, bet planų rengimas trumpesniam laikotarpiui (pvz., mėnesiui, trimestrui, pusmečiui, pamokai) yra individualus, todėl metodų, mokymo būdų, mokymo priemonių parinkimui, atsižvelgiant į mokinių pasiekimus, gebėjimus, mokymosi stilius, skiriama nepakankamai dėmesio. Dalies (52,5 proc.) stebėtų pamokų struktūra buvo nuosekli: įvadinėje dalyje skelbta tema, uždaviniai, vėliau organizuotos mokymo (-si) veiklos, atitinkančios mokymosi uždavinius bei apibendrinimas, kuriame numatyta galimybė patiems mokiniams įsivertinti

mokymosi rezultatus. Tačiau kokybišką visų šių dalių organizavimą, užtikrinusį gerus mokinių rezultatus, vertintojai stebėjo 30 (21,3 proc.) pamokų. Kitose pamokose formuluoti nepamatuojami uždaviniai, mokymo (-si) veiklos parinktos nepakankamai atsižvelgiant į mokinių poreikius, įsivertinimo formos ne visada atitiko pamokos uždavinius ir neteikė reikiamos informacijos mokytojui apie mokinių padarytą pažangą. Didesnėje dalyje 114 (80,1 proc.) pamokų koreguotina laiko vadyba, daugiau dėmesio vertėtų skirti pagalbos mokiniui teikimui, įsivertinimo organizavimui, detaliam pamokos rezultatų aptarimui bei tolimesnės veiklos planavimui atsižvelgiant į pamokos rezultatus. Išorės vertintojai daro išvadą, jog mokykloje vertėtų tobulinti planavimo procedūras (susitarti dėl pamokos plano rengimo reikalavimų). Mokytojo veiklos planavimas – vienas iš tobulintinų progimnazijos veiklos aspektų.

Beveik visose 133 (94,3 proc.) stebėtose pamokose skelbti mokymosi uždaviniai (žr. 3 diagramą).

3 diagrama. Pamokų skaičius pagal skelbtų uždavinių kokybę

Iš 3 diagramoje pateiktų duomenų matyti, jog 44 (33,1 proc.) pamokose uždaviniai skelbti aiškiai ir detalai, orientuoti į pamatuojamą rezultatą (mokiniais sudarytos galimybės įsivertinti, kaip jiems sekėsi įgyvendinti uždavinį). Didelė dalis 90 (69,8 proc.) uždavinius skelbusių mokytojų nurodė laukiamą rezultatą (ką mokiniai gebės), 36 (27,1 proc.) mokytojai nusakė tik veiklas (ką mokiniai veiks pamokoje). Dalis mokytojų, skelbusių pamokos uždavinius, su mokiniais neaptarė sąlygų, reikiamų jiems realizuoti, uždaviniuose numatyti nepamatuojami išmokimo rezultatai („prisiminti“, „susipažinti“, „išsiaiškinti“, „mokyti“). Neretai mokytojų skelbtų uždavinių formulavimas buvo labai sudėtingas ir nelabai suprantamas mokiniais. Vizito metu stebėtose pamokose uždavinio formulavimo kokybę, kaip svarbiausią tobulintiną dalyką, vertintojai nurodė 60 (42,6 proc.) pamokų. Vertintojai pastebi, jog, siekiant geresnių mokinių ugdymosi rezultatų mokytojams vertėtų daugiau dėmesio skirti pamokos uždavinių skelbimo bei jų formulavimo kokybei (ypač orientuojant į pamatuojamą rezultatą pamokoje). Pamatuojamo pamokos uždavinio kėlimas – tobulintinas progimnazijos veiklos aspektas, todėl vertintojai mano, kad formuluojant mokymosi uždavinius pamokoje, reiktų nurodyti konkretų veiklos rezultatą, užduoties atlikimo sąlygas bei siektiną užduoties atlikimo lygį. Aiškiam galutiniam mokinio veiklos rezultato apibūdinimui nerekomenduojama naudoti interpretuojamuosius veiksmažodžius, tokius kaip „identifikuoti“, „atskirti“, „mintinai pasakyti“, „išspręsti“, „sukonstruoti“, „išvardyti“, „palyginti“, „apibrėžti“ ir pan. Nerekomenduojama vartoti dideles interpretavimo galimybes turinčių veiksmažodžių, pvz., „žinoti“, „suprasti“, „pasitikėti“, „suteikti“, „suvokti“, „mokyti“ ir pan.

Svarbiam mokymosi aplinkos aspektui – palankiam emociniam-socialiniam klimatui sukurti stebėtose pamokose ne visuomet skirta pakankamai dėmesio. Mokytojų gebėjimą įtraukti į aktyvią veiklą daugumą mokinių vertintojai fiksavo dalyje (55,3 proc.) stebėtų pamokų, tačiau darbinga atmosfera dažniausiai buvo palaikoma pavieniais pagyrimais, pastabomis, kartais aktualizuojant ugdymo turinį, rečiau taikant įvairius mokiniams tinkamus motyvavimo būdus (susidominimą, rezultatų žinojimą, sėkmę), organizuojant tinkamą pagalbą, parenkant mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus atitinkančius metodus. Efektyvus klasės valdymas, užtikrinantis visų mokinių aktyvumą pamokoje bei žadinantis atsakomybę už savo mokymąsi, stebėtas 27 (19 proc.)

pamokose. Pastebėtina, jog siekiant į aktyvią mokymosi veiklą įtraukti kuo daugiau mokinių, verta daugiau dėmesio skirti mokymosi ypatumams pažinti, geriau apgalvoti, kaip bus palaikoma kiekvieno mokinio mokymosi motyvacija.

Mokymo kokybė mokykloje yra priimtina (žr. 3 lentelę), išskyrus mokymo ir gyvenimo ryšį, kuris vertinamas gerai.

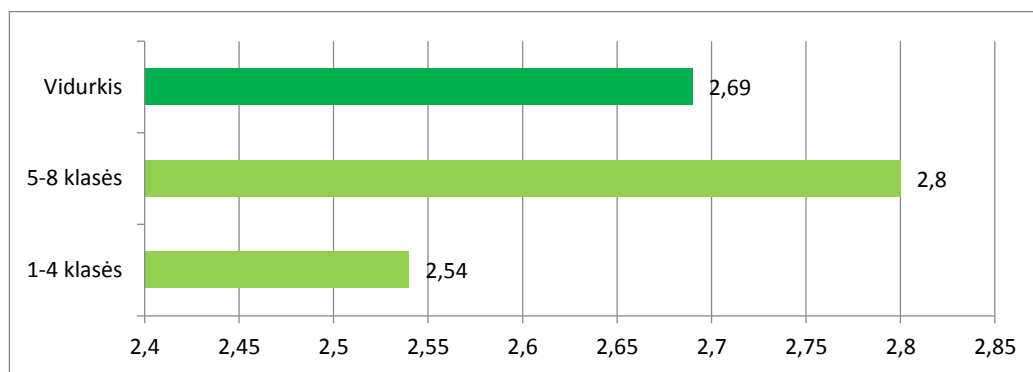
Mokymo kokybės stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinai	Prastai
28 pamokos	49 pamokos	56 pamokos	8 pamokos
19,9 proc.	34,7 proc.	39,7 proc.	5,7 proc.

Iš 3 lentelės duomenų matyti, kad 54,6 proc. stebėtų pamokų mokymo kokybė vertinta gerai, o dalyje (45,4 proc.) – patenkinamai ir prastai. 4 diagramoje matyti, kad mokymo kokybė 1–4 klasėse yra žemesnė nei 5–8 klasėse.

4 diagrama. Mokymo kokybės 1–4 ir 5–8 klasėse vertinimo palyginimas

Mokymo nuostatos ir būdai vertinami patenkinamai ir tai yra vienas iš tobulintinių mokyklos veiklos aspektų. Dalyje pamokų mokiniams siūlyta prasminga, motyvuojanti ir tinkamo lygio ugdomoji veikla. Dažniausiai pamokose taikyti tradiciniai metodai – mokytojo aiškinimas (72,3 proc.), savarankiškas mokinių darbas su vadovėliais, pratybomis (57,4 proc.), demonstravimas (39 proc.), apklausa žodžiu, pokalbis (25,5 proc.). Tokių metodų taikymas lėmė mokytojų dominavimą, nepakankamai aktyvią mokinių veiklą, neskatino motyvacijos mokytis. Tik pavienėse (apie 18,4 proc.) pamokose stebėta individualaus ir grupinio mokinių darbo dėmė, mokiniams siūlyta prasminga, tinkamo lygio ugdomoji veikla, patraukli aplinka skatino mokinius mokytis. Šiuo aspektu verta išskirti lietuvių k. 1a, 1b, 2a, 6d, 7d kl., geografijos 6d, 7d kl., pasaulio pažinimo 4c ir 4d kl., gamtos ir žmogaus 5a kl., matematikos 1a, 7a, 8b kl., anglų k. 4b, 5a, 6c, 7c kl. pamokas. Kitose pamokose dažniausiai vyravo visos klasės mokymas. Daugumoje pamokų ugdomosios veiklos formų (būdų, metodų, užduočių) parinkimas neatitiko mokinių mokymosi stilių bei mokymosi poreikių. Užduotys pamokose dažniausiai skirtos visiems vienodos, stebėta tik maža dalis pamokų, kuriose užduotys būtų skirtos skirtingoms, atsižvelgiant į mokinių turimas žinias, mokymosi įgūdžius ir gebėjimus. Taip pat pamokose pasigesta grupinio, darbo poroje metodų, o pamokose, kuriose šie metodai taikyti, jie nebuvo veiksmingi. Dažniausiai veikla organizuota visai klasei (bendrai skaitoma, rašoma, atsakinėjama į klausimus ir kt.). Ugdymo būdus labiau pritaikius mokinių poreikiams pagal mokymosi stilius, tinkamai derinant tradicinius ir aktyviuosius metodus, diferencijuojant ir individualizuojant užduotis, organizuojant mokymą (-si) bendradarbiaujant, tikėtina, mokiniai sėkmingiau įsitrauktų į aktyvią veiklą pamokoje, būtų tenkinamas jų individualios pažangos poreikis, stiprėtų mokinių mokymosi mokytis, socialinės kompetencijos.

Mokymo ir gyvenimo ryšys vertinamas gerai ir tai yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Dažnai stebėtose pamokose fiksuotas paveikus mokymo ir gyvenimo ryšys, mokiniams užduoti klausimai skatino mąstyti, remtis patirtimi, įgytomis žiniomis. Ugdomoji veikla dažniausiai aktualizuota siejant ją su mokinių praktiniais interesais, ateities poreikiais, artimiausia gyvenamąja ir ugdomąja aplinka bei patirtomis gyvenimo situacijomis. Dažnai akcentuotas pamokoje įgytų žinių praktinis pritaikymas (nupiešti, papasakoti, prisiminti ir kt.) skatino mokinių mokymosi motyvaciją, vertybių ugdymą. Daugumoje stebėtų pamokų (pvz., matematikos 1c, 3c, 8b kl., tikybos 1a, 2b, 3d kl., anglų k. 4b, 5a kl., geografijos 6d, 8c kl., rusų k. 6b, 7d, 7f kl.) mokomojo dalyko medžiaga sieta su artimiausia gyvenamąja aplinka, mokinių žiniomis ir patirtimi.

Mokytojo ir mokinio dialogas vidutiniškas. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus nustatyta, kad mokytojai nepakankamai sėkmingai į ugdymo procesą įtraukė mokinius, trūko informavimo apie pamokos paskirtį, uždavinius, mokiniai retai skatinti diskutuoti, samprotauti. Pastebėta, kad vaizdingas ir suprantamas mokytojo aiškinimas bei demonstravimas kėlė mokinių motyvaciją, skatino susidomėjimą dėstoma medžiaga. Todėl norint mokinius sudominti organizuojama veikla, nagrinėjama tema daugelyje stebėtų pamokų naudotos vaizdinės priemonės, dažnai naudotos informacinės komunikacinės priemonės (interaktyvios lentos su mokomosiomis programomis, multimedija), tačiau mokiniai šiose pamokose dažniau klausė aiškinimo, atliko savarankiškas užduotis, turėjo mažai galimybių būti aktyvūs dalyviai, nors to ir norėjo. Mažoje dalyje (apie 9,92 proc.) pamokų stebėjimo protokolų pažymėta, kad mokytojo ir mokinio dialogas geras. Mokytojai šiose pamokose siekė prakalbinti kiekvieną klasės mokinį, skatino jų iniciatyvą, pasitikėjimą, diskusiją. Mokiniais būtų naudinga, jeigu pamokose dominuotų vaizdingas, suprantamas, įtaigus, su mokinių mokymosi stiliais derantis mokytojo aiškinimas, suplanuoti aktyvinantys klausimai skatintų konstruktyvų mokinių ar jų grupių dialogą su mokytoju.

Išmokino stebėjimas patenkinamas. Dauguma mokytojų stebėjo mokinius, taisė klaidas, tačiau dažniausiai tik apibendrinimo mokinių veiklą, retai fiksavo asmeninę pažangą, lygino ir analizavo mokinių pasiekimus. Dalyje stebėtų pamokų nuosekliai netikrinta, ką mokiniai išmoko atskiruose pamokos etapuose, kokia jų daroma pažanga. Apie 25,5 proc. pamokų stebėjimo protokolų fiksuota, kad išmokimo stebėjimas buvo tikslingas, tinkamai stebėtas mokinių darbas, taisytos klaidos, grįžta prie nesuprastų dalykų. Likusiose pamokose užfiksuotas epizodiškas, nesisteminis išmokimo stebėjimas. Daugelyje stebėtų pamokų mokiniai skatinti įsivertinti, tačiau dažnai pamoka likdavo neapibendrinta, neaptarti pamokos rezultatai, mokinių pasiekimai, asmeninė mokinio pažanga. Vertintojai pastebėjo, kad dažniausiai pamoką apibendrinimo mokytojas, o mokiniai buvo pasyvūs klausytojai. Mokiniais labai svarbu žinoti, kaip pavyko atlikti užduotį, suvokti, įsisavinti nagrinėjamą temą, todėl labai svarbu, kad pamokose mokiniams būtų sudarytos sąlygos išsakyti savo nuomonę apie mokymosi sėkmes ar nesėkmes. Kartais mokiniams užduoti neinformatyvūs, retoriniai klausimai: „*Ar viskas aišku? Ar visi supratot?*” ir kt. Dalyje pamokų užduočių bei veiklos vertinimui stigo aiškių, konkrečių kriterijų, nebuvo suplanuotos ir skirtos kontrolinės, kiekvieno mokinio išmokimui patikrinti skirtos užduotys. Galima teigti, kad dauguma mokytojų pamokose stebi mokinius, reikalui esant, juos konsultuoja, padeda, tačiau retai tikrina, kiek mokiniai suprato ir ką išmoko. Sistemingas išmokimo stebėjimas, įvairesnių išmokimo tikrinimo formų taikymas, mokinių asmeninės pažangos akcentavimas ir fiksavimas stiprintų mokymosi motyvaciją ir darytų teigiamos įtakos mokinių mokymosi kokybei. Stebėtų pamokų protokolų duomenimis, pamokų apibendrinimuose vyravo pokalbiai apie mokinių veiklas ar savijautą. Tikėtina, kad pamokose paskelbus konkretų, pamatuojamą uždavinį, orientuotą į siektiną rezultatą, ir per pamoką (atliekant tarpinį uždavinio įgyvendinimo patikrinimą) ar pamokos pabaigoje aptarus su mokiniais, kaip sekėsi jį įgyvendinti, būtų lengviau stebėti kiekvieno mokinio pažangą, ją vertinti ir planuoti tolesnį mokymą (-si).

Namų darbų skyrimas progimnazijoje neišskirtinis. Vertinimo metu fiksuoti tik reti namų darbų skyrimo ir tikrinimo atvejai. Maža dalis (apie 10 proc.) mokytojų tikslingai skyrė namų darbus, diferencijavo juos pagal mokinių gebėjimus, siejo su darbu klasėje, pamokos kontekstu. Mažoje dalyje (8,5 proc.) stebėtų pamokų (pvz., anglų k. 5a, 6c, 6d, 7c, 7f kl., lietuvių k. 3d, 4b, 6d kl., matematikos 4c, 8b kl.) namų darbai diferencijuoti, tikrinti, taisytos klaidos, tačiau daugelyje

stebėtų pamokų namų darbų užduotys skirtos vienodos visiems mokiniams. Ypač pasigesta užduočių diferencijavimo gabiems ir silpniau besimokantiems mokiniams. Vertintojai daro išvadą, kad mokytojai neišnaudoja namų darbų tikrinimo ir vertinimo, kaip būdo stebėti išmokimą, skatinti motyvaciją. Tikėtina, kad namų darbų užduočių diferencijavimas, individualizavimas pagal mokinių gebėjimus, mokymosi pasiekimus, sistemingas ir tikslingas jų tikrinimas bei vertinimas skatintų mokinių motyvaciją ir norą mokytis.

Mokymosi kokybė progimnazijoje patenkinama, išskyrus mokymosi motyvaciją, kuri vertinama gerai. Vertinimas grindžiamas apibendrintais 141 pamokos stebėjimo duomenimis. Mokymosi motyvacijos, aktyvumo ir pasitikėjimo savo jėgomis lygis yra geras (žr. 4 lentelę). Vertintojai pastebėjo, kad dauguma mokinių gerai lankė mokyklą, nevelavo ir buvo pasiruošę pamokoms, turėjo reikiamas priemones. Vertinimo metu tik dalis (53 pamokose – 37,61 proc.) mokytojų skatino ir palaikė stiprią mokinių motyvaciją mokytis. Muzikos 3b kl., 4b kl., pasaulio pažinimo 4c kl., anglų k. 5a kl., 6a kl., 7c kl., žmogaus saugos 7a kl., istorijos 5d kl., rusų k. 7f kl., technologijų 7d kl., 5b kl., informacinių technologijų ir anglų k. 8b kl., gamtos ir žmogaus 5d kl. pamokose veiklų keitimas, įvairovė, įdomios užduotys skatino mokinių motyvaciją mokytis.

Mokymosi motyvacijos apibendrintas vertinimas

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
26 pamokos 18,5 proc.	67 pamokos 47,5 proc.	48 pamokų 34,0 proc.	– –

Iš 4 lentelėje pateiktų duomenų galima konstatuoti, kad vizito metu pamokose mokymosi motyvacija vertinta gerai.

Mokėjimas mokytis vertinamas tinkamai: 31 (21,98 proc.) stebėtoje pamokoje mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymas buvo akivaizdus, 7 (4,96 proc.) pamokose mokėjimas mokytis vertintas labai gerai, o 24 (17,02 proc.) – gerai. Dauguma mokinių per šias pamokas norėjo mokytis, buvo aktyvūs, dalyvavo aiškinantis naują pamokos temą, atsakinėdami pritaikė anksčiau įgytas žinias, pasitikėjo savimi, gebėjo savarankiškai atlikti užduotis, žinojo, kaip pasinaudoti papildoma informacija, noriai įsitraukė į darbą. Dalis mokinių dirbo savarankiškai, rado informaciją ir ją pritaikė, vertino savo mokymąsi, o tai labiausiai jiems sekėsi lietuvių k. 1a kl., 2a kl., 4b kl., matematika 3b kl., 8b kl., geografijos 6d kl., 8b kl. pamokose.

Vertintojai pastebi, kad daugumai mokinių trūko noro įsitraukti į aktyvią veiklą. Geras ir labai geras mokymasis bendradarbiaujant pastebėtas tik 9 (6,38 proc.) pamokose. Vertintojai daro išvadą, kad tradiciškai organizuojamose pamokose ne visuomet sudarytos geros sąlygos mokinių iniciatyvai ir kūrybiškumui pasireikšti. Esant palankioms aplinkybėms, mokiniai noriai įsitraukdavo pamokoje į įvairias veiklas, buvo aktyvūs mokymosi dalyviai. Labai geri mokinių bendradarbiavimo įgūdžiai pastebėti šiose pamokose: matematikos 3c kl., gamtos ir žmogaus 5a kl., matematikos 6d kl., anglų k. 6d kl., kūno kultūros 7d kl., lietuvių k. 7d kl. Jei pamokų metu būtų organizuotos mokinių aktyvumą skatinančios veiklos, taikyti motyvaciją palaikantys metodai, būtų suteiktos galimybės mokiniams rinktis individualius poreikius atitinkančius veiklos būdus bei priemones, dažniau dirbama bendradarbiaujant, mokinių mokymosi motyvacija bei mokėjimo mokytis kompetencijos būtų kur kas geresnės.

Mokymo ir mokymosi diferencijavimas mokykloje vertinamas patenkinamai. Tinkamoms diferencijavimo ir individualizavimo galimybėms šioje mokykloje įtaką daro plati neformaliojo švietimo programų, renginių, projektų pasiūla, sudarytos sąlygos gabiems (gabesniems) ir mokymosi sunkumų turintiems mokiniams pagerinti pasiekimus atskirų dalykų konsultacijose. Mokykloje veiksmingai dirba Vaiko gerovės komisija, kuri tinkamai organizuoja specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių nustatymą, sistemingai analizuoja šių mokinių pasiekimus, teikia rekomendacijas mokytojams dėl darbo su šiais mokiniais efektyvinimo. Mokinių pasiekimai fiksuojami elektroniniame dienyne, trimestrų ir metinių pažymių suvestinėse, aptariami Mokytojų tarybos posėdžiuose, tačiau dažniausiai apsiribojama duomenų, faktų ir pastebėjimų konstatavimu,

pasigendama gilesnės mokinių pažangos siekių, galimybių analizės. Daugiausiai dėmesio skiriama aptariant nepatenkinamai besimokančių bei specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokymosi problemas. Pasigendama išsamesnės darbo su gabiais (gabesniais) mokiniais analizės, jų ugdymo perspektyvų ir galimybių nustatymo. Pamokose ugdymo diferencijavimas nepakankamas. Didesnėje dalyje pamokų vertintojai užfiksavo atskirus diferencijuoto mokymo (-si) elementus, tačiau tinkamai organizuotas diferencijuotas mokymasis, atitinkantis daugumos mokinių poreikius, stebėtas mažesnėje dalyje (34,0 proc.) pamokų. Ugdymo diferencijavimas sudarė sąlygas kiekvienam mokiniui pasiekti gerų rezultatų 14 (9,9 proc.) pamokų: efektyvus mokymasis heterogeninėse/homogeninėse grupėse stebėtas geografijos ir matematikos 6d kl., gamtos ir žmogaus 5a kl., anglų k. 7c kl., matematikos 7d kl. pamokose; mokiniams sudarytos sąlygos pasirinkti veiklas pagal savo poreikius, gebėjimus informacinių technologijų ir anglų k. integruotoje pamokoje 8b kl., technologijų 5b kl. ir 7d kl., „Ugdymo karjerai“ 8b kl. pamokose; skirtos papildomos užduotys gabiesiems ir sparčiau dirbantiems mokiniams, veiksmingai organizuota pagalba mokymosi sunkumų turintiems mokiniams geografijos 7d kl., anglų k. 5a kl., matematikos 8b kl., lietuvių k. bei matematikos 2a kl. pamokose. Kitose pamokose nepakankamai dėmesio skirta atskirų mokinių mokymosi poreikių nustatymui: netikrintas ar nesistemiškai tikrintas mokinių išmokimas, išmokimo tikrinimo formos buvo mažai veiksmingos ir neteikė patikimos informacijos mokytojui apie mokinių padarytą pažangą. Planuojant veiklas šiose pamokose neatsižvelgta į mokinių gebėjimus ir poreikius: didesnėje dalyje pamokų mokytojai kėlė uždavinius neatsižvelgdami į BP numatytus mokinių pasiekimų lygius; ne visuomet sudarytos sąlygos mokiniams pasirinkti užduotis, mokymosi tempą bei mokymosi būdus, atitinkančius jų poreikius, todėl stigo pagalbos sparčiau dirbantiems, gabiesiems, mokymosi sunkumų turintiems, praleidusiems pamokas, sunkiai į mokymosi procesą įsitraukiantiems mokiniams. Vertintojai daro išvadą, kad mokymosi veiklos diferencijavimą pamokoje verta sustiprinti ir išplėtoti. Jei mokytojai formuluotų aiškius ir pamatuojamus pamokos uždavinius, sistemingai stebėtų ir fiksuotų individualią mokinių pažangą, mokymo (si) procesą vertintų siekdami padėti mokiniui mokytis ir išmokyti, sudarytų galimybes mokiniams pasirinkti užduotis, mokymosi tempą bei mokymosi būdus, atitinkančius jų poreikius, tikėtina, didėtų mokinių pasitikėjimas savo jėgomis ir jie pasiektų aukštesnių mokymosi rezultatų.

Vertinimas ugdant yra vidutiniškas, išskyrus vertinimą kaip informavimą, kuris yra geras. Mokykloje yra priimtos bendros vertinimo nuostatos, patvirtintos 2011 metais progimnazijos Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos apraše. Iš stebėtų pamokų ir pokalbių su Metodine taryba, mokytojais ir mokiniais paaiškėjo, kad mokytojai turi ir savo kaupiamojo vertinimo tvarką, kuri bendrame mokyklos vertinimo tvarkos apraše nefiksuojama, bet ją buvo galima pamatyti kai kurių mokytojų kabinetų stenduose. Dauguma kalbintų mokinių žinojo pagrindinius susitarimus dėl vertinimo, tačiau mokyklos dokumentų analizė rodo, kad bendruomenė nepakankamai dėmesio skiria vertinimo proceso analizei ir tobulinimui. Remiantis stebėtų pamokų protokolais galima teigti, kad mokytojai pažįsta savo mokinius, tačiau dalis jų nesistemiškai planuoja ugdymo turinį ir vertinimą, vertinimo metu gautą informaciją iš dalies naudoja ugdymui planuoti ir koreguoti. Mokykloje ieškoma būdų, kaip stebėti individualią kiekvieno mokinio daromą pažangą. Vertinimo ugdant 141 stebėtoje pamokoje apibendrintas vertinimas pateiktas 5 lentelėje.

Vertinimo ugdant pamokose apibendrintas vertinimas

5 lentelė

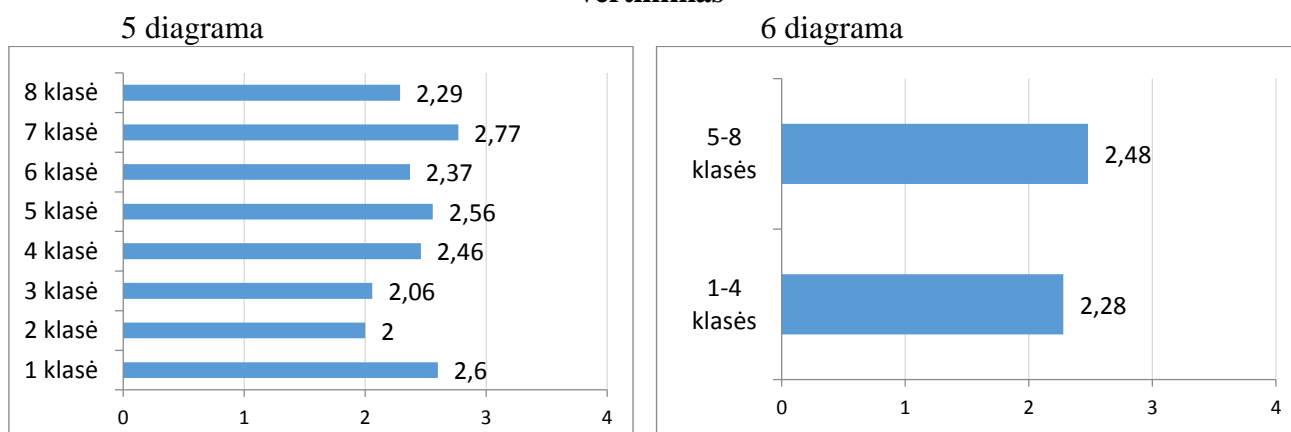
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
20 pamokų	31 pamoka	73 pamokos	17 pamokų
14,0 proc.	22,0 proc.	52,0 proc.	12,0 proc.

Apibendrinus stebėtas pamokas galima konstatuoti, kad dalis (64 proc.) mokytojų nepakankamai išnaudoja vertinimo būdų ir įvairovės galimybes, nepateikė aiškių vertinimo kriterijų pamokos uždaviniui įgyvendinti. Nors dauguma mokytojų stebėjo mokinius, dažnai prie jų priėjo, iškilus mokymosi problemoms buvo pasiruošę padėti, tačiau vertino nesistemiškai, o taikyti vertinimo būdai tik iš dalies buvo veiksmingi. Dažnai pamokose taikyti pagyrimai žodžiu

(„šaunuolis“, „gerai“, „teisingai“), tačiau jie neatskleidė svarbiausių mokinių pasiekimų. Tik dalyje (36 proc.) pamokų mokytojai taikė formuojamąjį vertinimą, retai (20 proc. pamokų) – kaupiamąjį vertinimą (kaupiami kreditai, balai, taškai, spaudai, plusai) ir mokinių vienas kito vertinimą (17 proc.). Pagirtina, kad daugumoje (63 proc.) pamokų mokytojai skatino mokinių įsivertinimą (žodžiu, naudojo įsivertinimo lapelius, korteles, lipdukus, veidelius, „nykščio“, „šviesoforo“, „voratinklio“ metodus), tačiau dalyje pamokų šis vertinimas nepadėjo mokiniams įvardinti savo pasiekimų, galimybių, suprasti ir nusakyti mokymosi sunkumus.

Vertinimo pamokose pagal atskiras klases ir klasių koncentrus apibendrintas vertinimas pateiktas 5 ir 6 diagramose, iš kurių matyti, kad tinkamas mokinių vertinimas fiksuotas 1 ir 7 klasėse, patenkinamas – 2 ir 3 klasėse, o lyginant klasių koncentrus – 5–8 klasėse geresnis nei 1–4 klasėse. Bendras vertinimo aspekto vertinimo vidurkis – 2,38.

Vertinimo pamokose pagal atskiras klases ir klasių koncentrus apibendrintas vertinimas

Tinkamas vertinimo būdų ir formų derinimas, kuris padėjo mokiniams įgyvendinti pamokos uždavinį, stebėtas 7d kl. informacinių technologijų, 5a ir 7c kl. anglų k., 2a ir 7d kl. lietuvių k., 7d kl. technologijų, 7d kl. matematikos, 4c kl. pasaulio pažinimo, 7d kl. geografijos, 8b kl. integruotoje informacinių technologijų ir anglų k. pamokose. Mokinių įsivertinimas sėkmingai skatintas 6d kl. geografijos, 4b kl. lietuvių k., 1a ir 8b kl. matematikos, 4b kl. muzikos pamokose ir 3a kl. logopedinių pratybų užsiėmime. Labai paveikus formuojamojo vertinimo taikymas, skatinantis mokinių mokymosi motyvaciją, gebėjimą nustatyti mokymosi sunkumus stebėtas 1c ir 8b kl. matematikos, 5b ir 7d kl. technologijų, 1a kl. muzikos, 5a kl. anglų k., 6d ir 7d kl. geografijos pamokose. Veiksmingas vertinimo metu sukauptos informacijos panaudojimas tolimesniam mokinių ugdymuisi stebėtas 6d ir 8 d kl. lietuvių k., 4c kl. pasaulio pažinimo 7d. kl. technologijų pamokose. Apibendrinami mokinių vertinimą pamokose, išorės vertintojai daro išvadą, kad mokytojams mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą reikėtų sieti su išsikeltu mokymosi uždaviniu pamokoje, tai leistų mokiniams geriau suprasti daromą asmeninę pažangą ir didintų mokinių mokymosi motyvaciją. Taip pat išorės vertintojai pažymi, kad vertinimas ugdymo procese būtų efektyvesnis, jei mokykla, panaudodama savo mokytojų gerąją darbo patirtį, susitartų dėl veiksmingesnio neformalaus vertinimo tipų (kaupiamojo, formuojamojo, įsivertinimo) naudojimo pamokose: kada ir už ką vertinama kaupiamuoju vertinimu, kaip jis fiksuojamas, kaip veiksmingiau organizuoti mokinių įsivertinimą, kad mokiniai suprastų, kaip tobulėti. Formuojamąjį vertinimą labiau reikėtų orientuoti į grįžtamosios informacijos mokiniams apie jų pasiekimus suteikimą ir mokymo koregavimą atsižvelgiant į vertinimo rezultatus.

Mokykla tinkamai informuoja tėvus apie jų vaikų mokymąsi. Mokykloje yra priimtas Tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimo ir švietimo tvarkos aprašas. Tėvų informavimui apie vaiko mokymosi pasiekimus ir lankomumą skirtos atvirų durų dienos, tėvų susirinkimai, konsultacijos bei individualūs pokalbiai su mokytojais, specialistais. Informacija tėvams pateikiama ir progimnazijos tinklalapyje bei elektroniniame TAMO dienyne. Iš pokalbių su mokyklos pavaduotoja ugdymui, tėvais ir peržiūrėjus elektroninį dienyną paaiškėjo, kad dauguma tėvų pakankamai sistemingai

domisi savo vaikų lankomumo, mokymosi rezultatais. Dauguma tėvų džiaugiasi elektroninio dienyno galimybėmis – greičiau gaunama informacija, atsirado galimybė susirašinėti su dalykų mokytojais, klasės vadovu. Kalbinti tėvai sakė, kad informacijos apie mokyklos veiklą, mokinių pasiekimus jiems pakanka.

3. PASIEKIMAI

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos pasiekimai yra neblogi, išskyrus kitus (neakademinus) pasiekimus, kurie vertinami gerai.

Pažanga priimtina. Iš pokalbių su mokytojais, Metodine taryba paaiškėjo, kad mokykloje nėra bendros formos ar susitarimo individualiai kiekvieno mokinio pažangai stebėti, 5–8 klasių mokinių pažangą kiekvienas mokytojas fiksuoja atskirai. 1–4 klasių mokiniai turi pasiekimų aplankus, kuriuose kaupiami testai, rašiniai, piešiniai, papildomos užduotys, pasiekimų diagramos. Mokomųjų dalykų trimestrų ir metiniai mokinių pasiekimai aptariami Mokytojų taryboje, tėvų susirinkimuose, klasės valandėlių metu.

Stebėtų pamokų vertinimo protokolų duomenys rodo, kad mokinių pasiekimai yra žemiausiai vertinamas veiklos aspektas pamokoje (vertinimo vidurkis – 2,22). Vertinimas grindžiamas apibendrintais 141 pamokų stebėjimo duomenimis, kurie pateikti 6 lentelėje.

Pasiekimų pamokose apibendrintas vertinimas

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
15 pamokų	30 pamokų	64 pamokos	32 pamokos
10,6 proc.	21,3 proc.	45,4 proc.	22,7 proc.

Iš 6 lentelėje pateiktų duomenų galima konstatuoti, kad vizito metu daugumoje (68,1 proc.) stebėtų pamokų vertintojai fiksavo patenkinamus ar net prastus mokinių pasiekimus lyginant su iškeltu pamokos uždaviniu, pamokos rezultatai šiose pamokose liko neapibendrinti, nebuvo aptarta mokinių pažanga. Pastebėta, kad tik pavienėse (10,6 proc.) pamokose (lietuvių k. 1a, 2a, 4b, 7a kl., tikybos 2b kl., matematikos 1a, 7d, 8b kl., muzikos 4b kl., pasaulio pažinimo 4c kl., anglų k. 5a, 7c, 8b kl., informacinių technologijų 7d kl., technologijų 7d kl.) atskirų mokinių pasiekimai matuoti tikslingai, siejant juos su mokymosi uždaviniu pamokoje, nusakant pakankamai aiškius vertinimo kriterijus. Nepakankamai veiksmingas atskirų mokinių pasiekimų pamokoje vertinimas nesudarė sąlygų objektyviai nustatyti kiekvieno mokinio galimybių ir pamatuoti atskirų mokinių pažangą. Tikėtina, kad atskirų mokinių pažanga pamokose būtų labiau pastebima, jei pamokos apibendrinimas būtų siejamas su kiekvieno mokinio konkrečiais pasiekimais ir pamokos uždaviniu.

Mokyklos pažanga vertinama vidutiniškai. Progimnazijos indėlis į mokinių pasiekimus neblogas. Mokykloje sudaromos sąlygos mokiniams pamokų metu siekti aukštesnių mokymosi rezultatų, neformaliojo švietimo veikloje – ugdytis bendrąsias kompetencijas. Pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su socialiniais partneriais, su kuriais vykdomi bendri renginiai ir projektai. Progimnazijoje kaip ugdymo metodas vykdoma projektinė veikla. Dalyvaujant joje, mokiniai tobulina bendradarbiavimo įgūdžius, skatinama mokymosi motyvacija bei mokyklos pažanga. Progimnazija dalyvauja įvairiuose projektuose, kuriuos inicijuoja ir koordinuoja mokytojai ir vadovai. 2013 m. UNESCO Informacinių technologijų institutas pakvietė mokyklą apibendrinti patirtį – dalyvauti projekte „IKT pradiniam ugdymui“. „Švietimo paslaugų sistemos prieinamumo didinimas specialiųjų poreikių asmenims ir švietimo pagalbos specialistams“ (ESF ir Lietuvos respublikos lėšomis finansuotas projektas, 2011–2012; ES projektų mugėje 2012 m. pripažintas kūrybiškiausiu). 2012–2014 m. dalyvauta UPC įgyvendinamame projekte „Pradinio ugdymo tobulinimas“. Už sėkmingą projekto I etapo veiklą įgyvendinimą skirtas paskatinimas – Lyderių ekspertų grupės mokymai bendruomenei. II etape sukurtas Tauragės rajono besimokančių mokyklų tinklas ir organizuoti mokymai (6 mokytojų komanda vedė seminarus). Nuo 2012 m. progimnazija

dalyvauja Nacionalinio egzaminų centro vykdomame projekte „Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokykloms kūrimas, II etapas“.

Progimnazijos akademiniai rezultatai neblogi. 2012–2013 m. m. 1–4 klasių pažangumas buvo 99,12 proc. 5–8 klasių – 94,4 proc. 2013–2014 m. m. 2–5 klasių – 98,44 proc., o 6–8 klasių – 92,3 proc. Progimnazijoje kaupiama ir analizuojama informacija apie mokinių mokymosi pasiekimus: rengiamos 1–4 kl. mokinių mokymosi apskaitos suvestinės, analizuojami 5–8 kl. mokinių mokymosi pasiekimai klasių valandėlių metu, Mokytojų tarybos posėdžiuose. 2014 m. Standartizuotų testų 4 klasių mokinių pasiskirstymas pagal pasiekimų lygius: matematikos pagrindinį ir aukštesnįjį lygi pasiekė 68,6 proc.; skaitymo 53,4 proc., o rašymo 66,7 proc.; 8 klasių 38,6 proc. mokinių pasiekė matematikos pagrindinį ir aukštesnįjį lygį, skaitymo – 64,5 proc., rašymo – 83,8 proc., istorijos – 51,4 proc. Standartizuotų testų rezultatai parodė, kad beveik visų dalykų mokinių pasiekimai atitinka vidutinį Lietuvos lygį. Progimnazijos mokytojai džiaugiasi, kad nepatenkinamo lygio mokinių skaičius jų mokykloje daug mažesnis už bendrą respublikos vidurkį (iš visų testuotų dalykų), gerokai didesnis mokinių skaičius (lyginant su respublikos vidurkiu) pasiekė pagrindinį lygį. 2010–2012 m. progimnazija dalyvavo UPC įgyvendinamame projekte „Pradinių klasių mokytojų ir specialiojo ugdymo pedagogų kompetencijų taikyti Informacines komunikacines technologijas (IKT) ir inovatyvius mokymo metodus tobulinimo modelio išbandymas ir diegimas“. Projekte dalyvavusių 6 pilotinių mokyklų mokinių pasiekimų rezultatai buvo palyginti su 2012 metų nacionalinio mokinių pasiekimų tyrimo (nacionalinė imties) rezultatais. Projekto mokyklų sukuriama pridėtinė vertė buvo 26,878, kai tuo tarpu nacionalinės imties – 5,29. Vertintojai daro išvadą, kad progimnazijoje analizuojami standartizuotus testus atlikusių klasių mokinių pasiekimai, tačiau reikėtų daugiau dėmesio skirti ir kitų klasių mokinių pasiekimų stebėjimui ir analizei.

Progimnazijos neakademiniai pasiekimai vertinami gerai. Dauguma mokinių aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje, miesto, šalies konkursuose, olimpiadose ir kt. renginiuose, pasiekia gerų rezultatų, laimi prizines vietas, apdovanojami padėkos raštais, diplomais. Vertintojai mokykloje pastebėjo daug apdovanojimų (taurių, padėkos raštų, diplomų) už mokinių neakademinis pasiekimus, kurie puošia mokyklos koridorius. Progimnazijos mokiniai garsina savo mokyklą puikiais olimpiadų, konkursų, varžybų rezultatais (žr. 7 lentelę).

Projektinės veiklos vykdymas 2012–2014 m. m.

7 lentelė

Mokslo metai	Iš viso laimėjimų	Tarptautiniai laimėjimai	Nacionaliniai laimėjimai	Rajoniniai laimėjimai
2012–2013 m. m.	15	3	9	3
2013–2014 m. m.	18	4	11	3
Iš viso:	33	7	20	6

7 lentelėje pateikti duomenys rodo, kad mokykla organizuoja ir dalyvauja įvairiuose projektuose. 2012–2013 m. m. progimnazija įsitraukė į projektą „Vaikų ir jaunimo olimpinis ugdymas šalies mokymo įstaigose“ (pagrindinių mokyklų tarpe laimėta III vieta respublikos sportiškiausių mokyklų dešimtuose). Projektų konkurse „Olimpinę ugnelę į kiekvieno širdelę“ laimėta I vieta. Progimnazijos ekologų būrelis 2013–2014 m. m. įsitraukė į nacionalinę vystymosi įgūdžių formavimo programą „Darni mokykla“, šeštus metus vykdoma gamtosauginė programa, progimnazija turi 5 aukščiausius tarptautinius apdovanojimus už šią veiklą. Mokyklos orkestras dalyvavo XIV Žemaičių dūdų šventėje Mažeikiuose, tarptautiniame teatrų festivalyje Rumunijoje. Progimnazija įgyvendino du tarptautinius projektus (Comenius ir Comenius Regio). Organizuota Comenius Regio projekto „Žibuoklės mokyklose“ tarptautinė konferencija. Įgyvendintas projektas „Savivaldaus mokymosi organizavimo modelio, kaip netradicinės ugdymo (si) formos, taikant į inovatyvius sprendimus orientuotą ugdymą, įgyvendinimas Šiaurės ir Vakarų Lietuvos regiono mokyklose (SMOM)“. Progimnazijos biblioteka dalyvavo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo

ministerijos „Mokyklų tobulinimo programos plius“ projekte „Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų modernizavimas“. Progimnazija yra tarptautinio judėjimo „Sniego gniūžtė“ narė.

Vertintojai akcentuoja, kad progimnazija aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje ir pritraukia papildomų lėšų ugdymo kokybei gerinti, o išugdytas mokinių aktyvumas, jų kūrybiškumas leidžia mokiniams greitai ir lengvai pritapti kitose mokyklose.

4. PAGALBA MOKINIUI

Pagalba mokiniui Tauragės „Šaltino“ progimnazijoje nebloga.

Rūpinimasis mokiniiais vertinamas gerai, mokinių asmenybės ir socialinė raida priimtina. Dauguma mokytojų, mokyklos administracija, pagalbos mokiniui specialistai pakankamai gerai pažįsta mokinius, supranta jų problemas, stengiasi padėti arba užkirsti kelią netoleruotinam elgesiui. Socialiniai mokinių poreikiai tenkinami organizuojant nemokamą maitinimą ir pavėžėjimą į mokyklą. Pagalbą mokiniams teikia specialiosios pedagogės, socialinė pedagogė, logopedės, psichologė, bendruomenės sveikatos priežiūros specialistė, mokytojos padėjėja, judesio korekcijos mokytoja. Nustatyta, kad mokyklos bendruomenei gerai žinoma ir suprantama pagalbos teikimo tvarka: dauguma mokinių žino apie mokykloje teikiamą pagalbą, kilus problemoms, jie pirmiausia kreipiasi į klasės vadovą ar socialinę pedagogę, po to į psichologę. 90 proc. ketvirtų klasių ir 80 proc. aštuntų klasių mokinių, atsakusių į standartizuotų testų klausimyno klausimus teigia, kad klasių vadovai rūpinasi klase ir klasėje jie jaučiasi gerai. Progimnazijoje rūpinamasi mokinių sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymu: mokiniams skaitomos paskaitos sveikatos temomis, vykdomi įvairūs renginiai, akcijos (akcija „Sveikatingumo pertraukų savaitė“, Lietuvos klasės konkursas „Sveikuoliai – šaunuoliai“, Europos judėjimo savaitė, konkursas-viktorina „Žinoti sveika“ ir kt.), nuo 2002 m. mokykla dalyvauja respublikiniame konkurse „Sveikuolių sveikuoliai“. Didelis dėmesys progimnazijoje skiriamas prevencinei veiklai, kuri daugeliu atveju suplanuota ir atitinka progimnazijos mokinių poreikius. Pradinių klasių mokiniai dalyvauja socialinius-emocinius įgūdžius ugdančioje bei stiprinančioje programoje „Antrasis žingsnis“, 7–8 klasių mokiniai dalyvauja tarptautiniame jaunimo judėjime „Sniego gniūžtė“, stovyklose mokiniams ir tėvams. Įgyvendinama prevencinė programa „LINAS“, skirta vaikams, kurių tėvai turi priklausomybę nuo alkoholio, psychoaktyvių medžiagų prevencinė programa „Gyvai“. Organizuojami renginiai, akcijos (Tarptautinei tolerancijos dienai paminėti skirtas renginys „Be pykčio“, akcija pasaulinei „AIDS“ dienai paminėti ir kt.). Prevencinės ir sveikatos ugdymo programos integruojamos į dalykus ir klasės valandėles. Vertintojai daro išvadą, kad bendroji rūpinimosi mokiniiais politika progimnazijoje pakankamai kryptinga ir nuosekli, sudaro palankias sąlygas mokinių asmenybės, socialinės raidos formavimuisi ir vertinamas kaip vienas stipriųjų progimnazijos veiklos aspektų, kuris gali daryti teigiamą įtaką aktualių vertybinių nuostatų formavimui.

Progimnazijoje iš dalies sudarytos sąlygos mokinių asmenybės ir socialinei raidai. Mokiniai turi galimybių dalyvauti sportinėje, kūrybinėje veikloje, mokyklos šventėse, renginiuose. Pagalbos mokiniui specialistės, bendradarbiaudamos su mokytojais, vykdo sveikatinimo, socializacijos ir prevencijos projektus, kurie skatina ugdytis pozityvias nuostatas, pasitikėjimą savimi, toleranciją kitam. Pokalbių metu tėvai išsakė nuomonę, kad jų vaikai mokykloje yra saugūs, patenkinti, kad lanko šią mokyklą. Per pamokas vertintojai užfiksavo mokinių gebėjimą dirbti savarankiškai, tačiau tik pavienėse pamokose stebėtas bendrųjų kompetencijų ugdymas, vertybių ir nuostatų formavimas, mokymas dirbti bendradarbiaujant, teikiant pagalbą draugui. Jei progimnazija veiksmingiau naudotų aktyvius, bendradarbiavimo gebėjimus ugdančius metodus, tikėtina, mokinių pažanga asmenybės ir socialinės raidos srityse būtų didesnė.

Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba vidutiniška, išskyrus socialinę pagalbą, kuri vertinama gerai. Pastebėta, kad progimnazijoje išnaudojamos BUP teikiamos galimybės organizuoti mokiniams konsultacijas, skirtas mokymosi pasiekimams gerinti. Išanalizavę pamokų stebėjimo protokolus, vertintojai pastebėjo, kad išorės vertinimo metu tinkama pagalba mokantis užfiksuota tik 41,7 proc. stebėtų pamokų. Veiksmingos ir tinkamos konsultacijos teiktos per matematikos 1a, 8b kl., lietuvių k. 2a, 6d, 8d, 8f kl., anglų k. 5a, 7c kl., fizikos 8b kl., integruotoje informacinių

technologijų ir anglų k. 8b kl., technologijų 5b, 7d, 6b, 8b, 8c kl., rusų k. 7c, 6b kl., kūno kultūros 5c, 2d, 7d, 6b kl., muzikos 4b, 4d kl., informacinių technologijų 6a kl., pasaulio pažinimo 4c kl., gamtos ir žmogaus 5d kl. Pagalba draugui skatinta per muzikos 3c kl., matematikos 1d, 3b, 7d kl., lietuvių k. 1a kl., gamtos ir žmogaus 5d.kl., technologijų 5b, 6b kl., žmogaus saugos 5b kl., geografijos 8d, 8b kl., rusų k. 7f kl. pamokas. Dalyje pamokų stebėta nesistemiška ar neveiksminga pagalba. Stebėtose pamokose pasigesta veiksmingesnių mokymo ir mokymosi procedūrų individualizuojant ir diferencijuojant ugdymo turinį įvairių gebėjimų mokiniams.

Mokykloje teikiama psichologinė pagalba apima įvairias psichologines pagalbos formas: konsultavimą, švietimą, įvertinimą, tyrimus. Psichologė konsultuoja mokinius, tėvus, mokytojus. Mokykloje atliekami adaptacijos, mikroklimato tyrimai. Atsižvelgiant į problemas mokiniai konsultuojami, jei reikia, parengiamas užsiėmimų ciklas. Psichologė siūlo temas, kuriomis ji gali kalbėti su mokiniais, tėvais, veda klasės valandėles, efektyvios tėvystės įgūdžių mokymus tėvų grupei. Psichologė kartu su kitais specialistais, klasių vadovais dalyvauja prevencinėje veikloje.

Mokykloje dėmesys skiriamas mikroklimato gerinimui, prevencinei veiklai, mokinių savijautai ir psichologinėms problemoms spręsti. Socialinę pagalbą teikia socialinė pedagogė bendradarbiaudama su klasių vadovais, dalykų mokytojais, progimnazijos specialistais. Progimnazija gerai žino mokinių socialinį kontekstą, tinkamai identifikuojamos daugumos mokinių socialinės problemos ir socialiniai poreikiai. Socialinės pagalbos poreikis išaiškinamas atliekant sociometrinius tyrimus, stebint; iškilus problemoms, į socialinę pedagogę kreipiasi klasių vadovai, mokiniai, tėvai, specialiųjų poreikių mokiniams pagalbą skiria PPT. Socialinė pagalba teikiama dirbant individualiai, su grupe, šeima, klasės vadovais, pedagogais. Didelis dėmesys kreipiamas savalaikiam socialinės pagalbos teikimui, atsižvelgiama į mokinių amžiaus tarpsnius. Socialinė pedagogė taiko įvairias ugdymo programas, žaidimus: priešmokyklinio ugdymo grupės vaikams – socialinio-emocinio ugdymo programą „Kimočiai“, pradinių klasių mokiniams – sveikatingumo programą „Gyvenimo žemėlapis“, socialinių grėsmių prevencijai skirtą programą „Kelias namo“; 5–8 klasių mokiniams – psichoaktyvių medžiagų prevencinę programą „Gyvai“. Mokiniais vedami užsiėmimai taikant smėlio, dailės terapijos metodus, metodines priemones „Drakoniukas“, „Kaip gyveni“ ir kt. Socialinė pedagogė dalyvauja klasės valandėlėse, tėvų susirinkimuose, inicijuoja, organizuoja ir vykdo prevencinę veiklą: akcijas, renginius, integruotas pamokas, dalyvauja tarptautiniame jaunimo judėjime „Sniego gniūžtė“, įgyvendina prevencinę programą „LINAS“, skirtą priklausomybę alkoholiui turintiems tėvų vaikams, psichoaktyvių medžiagų prevencinę programą „Gyvai“. Sprendžiant socialines problemas, bendradarbiaujama su išorės partneriais: policijos komisariatu, pedagogine-psichologine tarnyba. Vertintojai daro išvadą, kad teikiama socialinė pagalba pakankamai kryptinga, padeda užtikrinti tinkamą daugumos mokinių ugdymąsi ir mokymąsi bei sudaro prielaidas pozityviai vaikų socializacijai, saugumui progimnazijoje.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas tinkamas, bet jį verta sustiprinti ir išplėtoti. Progimnazijoje visiškos integracijos būdu (pagal ugdymosi poreikius atitinkančias programas) ugdomi 32 specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai, 82 mokiniams teikiama logopedinė pagalba. Mokiniais pagal poreikį pagalbą teikia socialinė pedagogė, psichologė, mokytojos padėjėja, judesio korekcijos mokytoja. Specialistų kabinetai modernizuoti, įrengtos kompiuterizuotos darbo vietos mokiniams, interaktyvios lentos. Stebėtuose logopedės ir specialiosios pedagogės užsiėmimuose fiksuotas pakankamai kryptingas pagalbos mokiniams teikimas, ugdymo procese tikslingai ir veiksmingai naudotos interaktyvios lentos, kompiuterinės mokomosios programos. Specialiųjų poreikių mokinių pasiekimai, jų asmeninė pažanga aptariami pusmečio bei metų pabaigoje Vaiko gerovės komisijoje, fiksuojami ir kaupiami mokinių segtuvuose. Vertintojai tik pavienėse pamokose (geografijos 6d, 8d, 7d kl, matematikos 1d kl., lietuvių k 7d kl., anglų k. 7f kl.) užfiksavo tikslingą ir veiksmingą pagalbą SUP mokiniams. Keliose pamokose šiems mokiniams mokytojai pateikė individualias užduotis (lietuvių k. 1b kl., rusų k. 7d kl.). Per lietuvių k. 2c, 3d kl., pasaulio pažinimo 4d kl. pamokas teikta mokytojos padėjėjos pagalba buvo iš dalies veiksminga. Vertintojai daro išvadą, kad pagalbos mokiniui specialistų (psichologo, logopedo, spec. pedagogo) veikla ugdant specialiųjų ugdymosi poreikių mokinius progimnazijoje yra paveiki, bet per pamokas

vertėtų taikyti veiksmingesnes ugdymo turinio, metodų ir užduočių diferencijavimo bei individualizavimo formas, pagalbos mokiniams strategijas.

Iš pokalbių su mokytojais, vadovais, atlikus dokumentų analizę, paaiškėjo, kad jau keletą metų mokykla gabiųjų mokinių ugdymą išskiria kaip tobulintiną sritį ir ieško būdų kaip pagerinti šių mokinių ugdymą, siekia vykdyti ne atskiras priemones, bet stengiasi sukurti darbo su gabiais vaikais sistemą. Užfiksuotas susitarimas, kokį mokinį galima laikyti gabiu, mokiniai skatinami realizuoti savo gebėjimus renginiuose, konkursuose, olimpiadose. Sudarytos sąlygos ugdytis vadovavimo gebėjimus, dalyvaujant savivaldoje, organizuojant renginius. Vertintojai, išanalizavę stebėtų pamokų metu gautą informaciją apie gabių mokinių ugdymą, pastebi, kad tik keliose pamokose (lietuvių k. 2a, 2d kl., matematikos 1c, 1d, 2a, 3c, 6d kl., anglų k. 5a, 6a kl., technologijų 5b kl., informacinės technologijų 7d kl., istorijos 6c kl., muzikos 2b kl., geografijos 7d, 8b kl.) užfiksuota veiksminga ar tinkama pagalba gabesniems mokiniams. Daugelyje pamokų pagalba gabiesiems mokiniams teikta nesistemiškai, mokytojai, aiškindami naują medžiagą ar skirdami namų darbus, parinkdavo visai klasei vienodas užduotis. Išorės vertintojai daro išvadą, kad gabių mokinių ugdymas pamokose yra tik vidutiniškas, mokytojams pamokose vertėtų taikyti veiksmingesnes ugdymo turinio, metodų ir užduočių diferencijavimo bei individualizavimo gabiesiems mokiniams formas.

Pagalba planuojant karjerą vertinama gerai, o pagalba renkantis mokymosi kryptį yra vidutiniška. Progimnazijoje veikia Ugdymo karjerai centras, kuriame įkurta 13 kompiuterizuotų darbo vietų mokiniams ir viena darbo vieta mokytojui. Šiame centre ir bibliotekoje kaupiama literatūra karjeros klausimais, pateikiami naudingos informacijos šaltiniai internete, mokiniai mokomi jais naudotis. Iš pokalbių su mokytoja, atsakinga už profesinį informavimą, bibliotekininke, susipažinus su sukaupta medžiaga paaiškėjo, kad ugdymas karjerai integruojamas į dalykų pamokas, klasės valandėles, mokiniai nuo 5 klasės susidaro karjeros planus, kuriuos kiekvienais metais papildo. 8 klasių mokiniams organizuojamos ugdymas karjerai pamokos, mokiniai susitinka su „Žalgirių“ ir „Versmės“ gimnazijų atstovais, aptariamos tolimesnio mokymosi galimybės šiose gimnazijose. Mokiniai nusistato savo stipriąsias ir tobulintinas savybes, intelekto tipą, nustatomas profesijos tinkamumas ir kt., organizuojamos išvykos į įvairias įstaigas, kuriose mokiniai susipažįsta su profesijomis, mokymosi galimybėmis (reabilitacijos centrą „Pušėlė“, UAB „Molupis ir co“, Tauragės gaisrinę ir kt.), vyksta karjeros dienos, susitikimai su įvairių profesijų atstovais, studentais, darbo biržos darbuotojais. Tėvai veda užsiėmimus ir pamokas mokykloje, netradicines pamokas savo darbovietėse. Išanalizavus atsakymus į Standartizuotų testų klausimą, paaiškėjo, kad 24 proc. aštuntų klasių mokinių teigė, kad jie nežino, kokį išsilavinimą planuoja įgyti. Tai rodo, kad kai kuriems mokiniams reikalingos individualios konsultacijos karjeros planavimo klausimais. Vertintojai daro išvadą, kad pagalba renkantis mokyklą ir profesinį švietimas tenkina daugelio mokinių poreikius.

Tėvų pedagoginis švietimas yra priimtinas. Su tėvais bendraujama ir bendradarbiaujama tradiciniais būdais: telefonu, elektroniniu paštu, naudojant elektroninį dienyną, organizuojami tėvų susirinkimai, tėvai individualiai bendrauja su klasių vadovais, pagalbos specialistais. Be to, organizuotos atvirų durų dienos, numatytas konsultacijų tėvams laikas, prarastas mokyklos mokytojų, klasių mokinių tėvų atstovų susitikimas, su tėvais dalintasi nuomonėmis prie apskrito stalo. Tėvai dalyvauja mokyklos organizuojamuose renginiuose, šventėse, tokiuose kaip „Olimpinė diena „Šaltinyje“, „Sniego gniūžtė“, skaitymo naktys ir kt. Progimnazijos tarybos narių – mokinių tėvų atstovų iniciatyva suorganizuota bendruomenės šventė „Kaštonų žydėjimas“. Tėvai vedė užsiėmimus, pamokas mokykloje, kvietėsi mokinius ir vedė netradicines pamokas savo darbovietėse. Susirinkimų metu tėvams pranešimus skaitė kviešti pranešėjai, mokyklos psichologė, tėvai ir mokytojai mokėsi Lietuvos tėvų forumo užsiėmimuose, tėvų susirinkimų metu skaitomi pranešimai. Mokyklos psichologė veda efektyvios tėvystės įgūdžių mokymus. Iš pokalbio su Progimnazijos taryba paaiškėjo, kad tėvai supažindinami su ugdymo planu, metiniu veiklos planu, tačiau planuojant veiklą tėvai pasiūlymų neteikė. Progimnazijos tarybos siekis – skatinti tėvų aktyvumą, iniciatyvumą. Mokykla keletą metų bendradarbiavimą su tėvais nurodo kaip tobulintiną mokyklos veiklos sritį. Tikėtina, kad progimnazijai būtų naudinga labiau įtraukti tėvus į veiklos

planavimą, įgyvendinimą, kartu su tėvais ir mokiniais priimti sprendimus dėl ugdymo plano sudarymo, ugdymo organizavimo.

5. MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Progimnazijos strateginis valdymas vertinamas gerai. Mokyklos strategija yra priimtina. 2012–2014 m. mokyklos strateginį planą parengė direktoriaus įsakymu sudaryta darbo grupė. Progimnazijos bendruomenė pritarė įstaigos vizijai ir misijai, kurios skelbiamos mokyklos erdvėse, pirmojo ir antrojo aukštų fojė, mokyklos interneto puslapyje – bendruomenė visada gali susipažinti. Mokyklos strateginiam veiklos planui pritarė Tauragės rajono savivaldybės Švietimo skyriaus vedėjo įsakymu, planas patvirtintas mokyklos direktorės įsakymu. Iš pokalbių su tėvais, mokiniais paaiškėjo, kad dauguma progimnazijos bendruomenės susipažinusi su mokyklos vizija, žino, kuria kryptimi mokykla eina, ko siekia, ir pritaria tam. Mokyklos vizija, misija ir tikslai priimtini, atitinka dabartinę mokyklos tipą, savitumą, lūkesčius, siekius. Deklaruojamos vertybės (bendravimas ir bendradarbiavimas, atvirumas kaitai, mokymasis, saugi aplinka) yra priimtinos ir žinomos daugeliui mokyklos bendruomenės narių. Mokykla atvira naujovėms, jų ieško ir jas įgyvendina. Vertintojai iš pokalbių su mokyklos administracija, Progimnazijos taryba pastebėjo, kad dalis mokyklos bendruomenės narių dalyvauja kuriant mokyklos viziją, misiją, vertybines nuostatas, strateginius tikslus, susipažinusi su 2012–2014 m. strateginiu planu. Mokyklos veiklos prioritetai nukreipti į ugdymo (-si) kokybės bei bendravimo ir bendradarbiavimo kultūros tobulinimą. Mokyklos strateginiame plane yra aplinkos ir išteklių stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės, vizija, misija, mokyklos veiklos prioritetai, tikslai. Tačiau analizuojant keliamus mokyklos strateginio plano veiklos tikslus ir uždavinius pastebėta, kad jie mažai dera su įsivertinimo išvadomis, retai pasinaudojama turimais tyrimų duomenimis, planuojama veikla per mažai orientuota į mokymo ir ugdymo (-si) kokybės gerinimą. Strateginio plano galiojimas baigiasi šiais metais, todėl jau sudaryta darbo grupė naujam planui rengti.

Planuojant mokyklos veiklą trūksta planų dermės ir nuoseklumo. Nepakankamai aiškus mokyklos strateginio plano detalizavimas metiniame veiklos plane. Rengiant metinį veiklos planą per mažai remiamasi mokyklos įsivertinimo išvadomis. Veiklos plane numatyti tik įgyvendinimo rezultatai, tačiau neaiškūs vertinimo kriterijai. Veiklos plano įgyvendinimo tarpinis vertinimas neatliekamas. Konkrečių, pamatuojamų uždavinių formulavimas mokyklos tikslams pasiekti bei veiklos priemonių grupavimas pagal išsikeltus uždavinius leistų mokyklai lengvai įsivertinti ir analizuoti savo veiklos planavimo dokumentų veiksmingumą ir turėtų didesnę įtaką pokyčiams. Metiniame veiklos plane keliami tikslai ir uždaviniai yra deklaratyvaus pobūdžio, sunkiai pamatuojami ir įvertinami. Iš pokalbių su mokyklos administracija, mokytojais, mokiniais ir tėvais galima teigti, kad tik dalis mokyklos bendruomenės narių susipažinę su mokyklos metiniu veiklos planu bei žino laukiamus rezultatus. Iš pokalbių su Metodine taryba ir dokumentų analizės paaiškėjo, kad metodinių grupių ir individuali mokytojų veikla nepakankamai siejama su mokyklos veiklos prioritetais. Išorės vertintojai konstatuoja, kad atsakingas visų bendruomenės narių komandinis darbas, paremtas įsivertinimo ir išorinio vertinimo išvadomis, padėtų kuriant mokyklos strategiją bei rengiant kokybišką mokyklos veiklos planavimą. Tikėtina, planuojant refleksiją, tarpinį veiklą kokybės ir poveikio vertinimą, veiksmingiau vykdant mokyklos įsivertinimą, sistemingiau ir konstruktyviau gilinantį į iškylančių problemų priežastis, gerėtų planų ir programų dermė, kokybė, būtų daroma didesnė įtaka mokyklos raidai, veiklos kokybės lygmeniui.

Mokyklos savęs vertinimas neišskirtinis. Įsivertinimo darbo grupė organizuoja ir koordinuoja plačiojo bei giluminio įsivertinimo įgyvendinimą. Šios grupės darbą kuruoja direktoriaus pavaduotoja ugdymui (įsivertinimo grupės vadovas nuo šių mokslo metų pasikeitė). Mokykloje vykdomas platusis įsivertinimas, jo duomenys apibendrinami, tobulinimui dažniausiai pasirenkamos probleminės sritys, rodikliai. Kuriant tiriamiems rodikliams iliustracijas, darbo grupė remiasi Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis, iš dalies susitaria dėl veiklos kokybės, tačiau iliustracijos yra deklaratyvaus pobūdžio, sunkiai pamatuojami

nusistatyti veiklos kokybės rodikliai, neatskleidžiantys mokyklos savitumo, trūksta aiškių susitarimų dėl to, kas yra kokybė šioje mokykloje. Iš pokalbių su įsivertinimo grupe ir dokumentų analizės paaiškėjo, kad dauguma bendruomenės narių dalyvauja įsivertinime, tačiau tik dalis jų supranta įsivertinimo reikšmę mokyklos veiklos tobulinimui ir anketas pildo ne visuomet objektyviai.

Progimnazijoje bendruomenei pateikiami įsivertinimo rezultatai, rengiamos įsivertinimo darbo grupės ataskaitos, išskiriami mokyklos veiklos privalumai ir trūkumai, tačiau teikiamos rekomendacijos ne visada atspindi konkrečius tobulintinus veiklos aspektus. Bendruomenės nariai supažinę su įsivertinimo rezultatais Mokytojų tarybos posėdžiuose. Įsivertinimo duomenys skelbiami mokyklos interneto svetainėje. Įsivertinimo grupės nariai džiaugėsi, kad po atlikto įsivertinimo buvo priimtas sprendimas tobulinti gabių vaikų ugdymą (ir tai veiklos plane atspindi jau kelerius metus iš eilės), tačiau peržiūrėjus įsivertinimo išvadas matoma, jog šiuo metu pasirinkti kiti rodikliai, kurie nederą su metiniame veiklos plane keliamais uždaviniais ir numatytais tobulintiniais įsivertinimo rodikliais. Iš pokalbių su bendruomenės nariais ir atliktos mokyklos planavimo dokumentų analizės išorės vertintojų komanda daro išvadą, kad įsivertinimo rezultatų panaudojimas planuojant ir tobulinant mokyklos veiklą yra paviršutiniškas ir nesistemiškas, įsivertinimo poveikis mokyklai ir atskiriems jos nariams neanalizuojamas, todėl šis rodiklis vertinamas kaip vienas tobulintinų veiklos aspektų. Mokyklos veiklos įsivertinimo proceso tobulinimas, įsivertinimo išvadų panaudojimas planuojant mokyklos veiklą, susitarimai mokykloje dėl kokybės turėtų didesnę įtaką strateginiam, metiniam veiklos planavimui ir ugdymo kokybės tobulinimui.

Vadovavimo mokyklai stilius vertinamas gerai. Mokyklai vadovauja kompetentingi (direktorė ir dvi pavaduotojos, atestuotos antrajai vadybinei kategorijai, dvi pavaduotojos neatestuotos), išpareigoję ir iniciatyvūs vadovai, gebantys tinkamai motyvuoti darbuotojus veiklai ir inicijuoti reikšmingus mokyklos pažangos siekius. Paskutinį kartą direktorė ir dvi pavaduotojos ugdymui atestuotos 2008 m. Dauguma vadybos ekspertų rekomenduotų siūlymų tobulinti įgyvendinta: mokykloje sukurta vieninga turto administravimo ir valdymo sistema, puoselėjamos mokyklos edukacinės erdvės; tobulinami tyrimų organizavimo procesai ir bendradarbiavimo su savivaldos institucijomis procedūros.

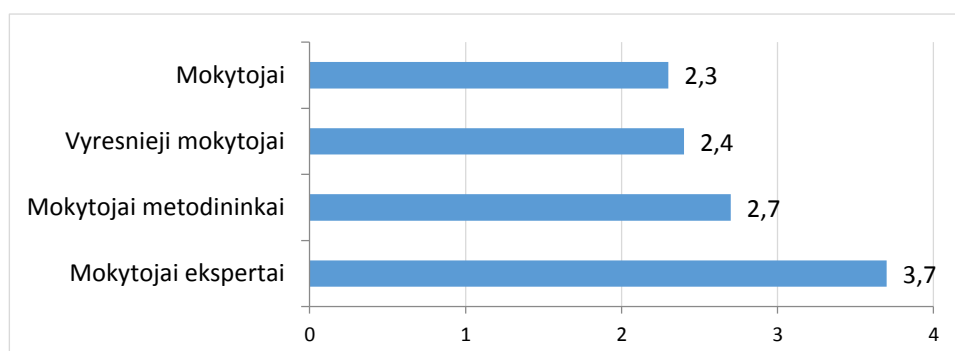
Progimnazijos vadovų funkcijos aiškiai apibrėžtos, atsakomybės pasiskirstytos, dauguma sprendimų priimami dirbant komandiniu būdu. Vadovų santykiai su bendruomene grindžiami tarpusavio supratimu, priimant sprendimus išklausoma daugumos nuomonė. Mokykloje veikia Progimnazijos taryba, Mokinių taryba, Mokytojų taryba, Metodinė taryba, aktyvi Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos grupė. Progimnazijos tarybos nariai teigė, jog posėdžiuose jie išklauso vadovų ataskaitas, sprendžia klausimus, susijusius su mokyklos dokumentų aptarimu, tariasi dėl lėšų planavimo ir naudojimo. Progimnazijos tarybos iniciatyva suorganizuotas bendruomenės renginys „Kaštonų žydėjimo šventė“. Mokinių taryba dažniausiai teikia siūlymus dėl renginių organizavimo, Mokytojų taryba svarsto ir priima nutarimus mokyklos direktorės teikiamais klausimais, Metodinė taryba rūpinasi mokytojų kvalifikacijos tobulinimu, bendrais susitarimais dėl ugdymo proceso planavimo ir kt. Klasėse veikia tėvų komitetai. Tėvai padeda organizuoti renginius klasėse ir mokykloje, padeda kurti edukacines aplinkas. Dialogu ir bendradarbiavimu stengiamasi spręsti mokyklos veiklos klausimus bei kylančias problemas. Tačiau būtina pastebėti ir tai, kad sudarytomis demokratiško valdymo sąlygomis savivaldos institucijos ne visada veiksmingai pasinaudoja siekdamas mokyklos pažangos.

Mokyklos vadovai palaiko ir skatina lyderystę. Mokytojams sudaromos palankios sąlygos reikšti iniciatyvą, dalyvauti įvairiuose projektuose, kelti kvalifikaciją, dalintis seminaruose, kursuose įgytomis žiniomis ir skleisti gerą patirtį ne tik savo mokyklos, bet ir rajono mokytojams. Mokyklos vadovai džiaugiasi, kad vis daugiau atsiranda mokytojų lyderių. Pokalbiuose su išorės vertintojais mokyklos bendruomenės nariai gebėjo argumentuotai išskirti mokyklos bendruomenės narius, kurie, jų nuomone, pasižymi lyderystės savybėmis – tai mokyklos direktorė, pavaduotoja Ingrida Lukošienė, Progimnazijos tarybos nariai. Išorės vertintojai daro išvadą, kad valdymo mokyklai stilius sudaro palankias sąlygas lyderystės mokykloje stiprinimui ir

sklaidai, prisideda prie mokyklos, kaip besimokančios organizacijos, pažangos siekio ir vizijos įgyvendinimo.

Personalo valdymas geras. Beveik visi mokykloje dirbantys pedagogai turi aukštąjį išsilavinimą, dauguma (90 proc.) – būtiną dalyko išsilavinimą ir aukštą kvalifikaciją. Iš 83 dirbančių pedagogų – 2 ekspertai, 39 metodininkai, 32 vyr. mokytojai, 7 turi mokytojo kvalifikacinę kategoriją ir 3 neatestuoti. Dalis mokytojų vadovauja rajono metodinėms grupėms. Pedagoginę pagalbą teikia tinkamai sukomplektuota pagalbos mokiniui specialistų komanda. Net 69 pedagogų pedagoginis darbo stažas – daugiau kaip 15 metų. Tai leidžia teigti, kad dauguma pedagogų gerai pažįsta mokinius, jų tėvus, išmano progimnazijos veiklą – gali įgyvendinti mokyklos uždavinius bei tenkinti mokinių ugdymosi poreikius. Iš stebėtų pamokų protokolų paaiškėjo, kad mokytojų pedagoginė ir dalykinė kompetencija organizuojant ugdymo ir ugdymosi procesą kaip tinkama ar gera vertinama dalyje pamokų. Pažymėtina, kad mokytojų ekspertų ir metodininkų pamokos vertintos geriau nei žemesnę kvalifikaciją turinčių mokytojų (žr. 7 diagramą).

7 diagrama. **Pamokų kokybės vertinimas pagal mokytojų kvalifikacines kategorijas**

Mokytojų kaitos progimnazijoje beveik nėra. Direktorė mokyklai vadovauja 7 metus (anksčiau ji buvo pavaduotoja ugdymui), dvi pavaduotojos ugdymui – virš 20 metų, kitos dvi pavaduotojos ugdymui – iki 5 metų. Administruoti mokyklą padeda direktorės pavaduotoja ūkio reikalams, vyr. buhalterė. Aptarnaujantis personalas optimaliai tenkina mokyklos poreikius. Išorės vertintojų teigimu, personalo komplektavimo politika yra pakankamai kryptinga, sudaro palankias sąlygas ugdymo proceso kokybės ir veiksmingumo pamokoje tobulinimui, todėl išskiriama kaip vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Dėmesys personalui tinkamas. Mokytojai pokalbių metu pastebėjo, kad mokyklos administracija su jais elgiasi pagarbiai. Mokykloje susitarta dėl darbuotojų, mokinių skatinimo ir drausminių nuobaudų taikymo. Mokytojai dažniausiai yra skatinami žodžiu, padėkos raštais už įvairius mokytojo veiklos aspektus – projektinę veiklą, mokinių pasiekimus olimpiadose, varžybose bei konkursuose. Kvalifikacijos tobulinimo poreikiai ir prioritetai nustatomi atsižvelgiant į individualius pedagogų poreikius, iš dalies – į strateginius veiklos tikslus bei laikmečio aktualijas. Pokalbių metu paaiškėjo, kad tokia kvalifikacijos kėlimo tvarka darbuotojai yra patenkinti, nes sudaromos sąlygos kelti kvalifikaciją visiems norintiems. Dauguma mokytojų kelia kvalifikaciją, grįžę iš seminarų – dalinasi įgytomis žiniomis su savo mokyklos mokytojais. Mokykloje vedama kvalifikacijos tobulinimo renginių apskaita. Kvalifikacijos tobulinimo renginiuose įgytos žinios dažnai naudojamos planuojant ir organizuojant mokytojų veiklą. Išorės vertintojai daro išvadą, kad vadovų dėmesys personalui skatina mokytojų motyvaciją ugdymo procesą organizuoti veiksmingiau.

Darbuotojų teisės ir pareigos apibrėžtos mokyklos vidaus darbo tvarkos taisyklėse, su kuriomis darbuotojai susipažinę pasirašytinai. Pedagoginio bei aptarnaujančio personalo pareigos yra apibrėžtos pareiginėse instrukcijose, darbuotojai su jomis susipažinę pasirašytinai, žino savo funkcijas ir jas atlieka. Mokykloje sudarytos sąlygos komandinio darbo organizavimui. Buriamos ilgalaikės veiklos komandos – mokomųjų dalykų metodinės grupės, Vaiko gerovės komisija,

veiklos įsivertinimo grupė. Įvairiai mokyklos veiklai planuoti ir įgyvendinti organizuoti sudaromos laikinos mokytojų darbo grupės. Iš pokalbio su Metodine taryba, dokumentų analizės paaiškėjo, kad Metodinės tarybos veikla ne visada veiksminga ir tik iš dalies orientuota į svarbiausią metodinės veiklos aspektą – ugdymo kokybės pamokoje tobulinimą, dažniau orientuota į kvalifikacijos tobulinimą, renginių ir projektų organizavimą. Administracija, pedagoginis ir aptarnaujantis personalas bendradarbiauja ugdymo organizavimo klausimais pagal poreikį, nesutarimų nekyla, o ugdymo aplinkos aptarnavimo problemos sprendžiamos nedelsiant. Mokyklos aplinkos jaukumas, ugdymo proceso patrauklumas rodo tinkamą personalo darbo organizavimą.

Materialinių išteklių valdymas vertinamas labai gerai, patalpų naudojimas – gerai.

Lėšų vadyba veiksminga. Mokykla turi savo buhalteriją, yra finansiškai savarankiška biudžetinė įstaiga, išlaikoma iš Mokinio krepšelio lėšų ir savivaldybės skiriamų asignavimų aplinkai. Mokyklos lėšos tvarkomos pagal savivaldybės ir valstybės nustatytą tvarką, laikomasi skaidrumo principo, tariamasi su progimnazijos savivalda dėl lėšų panaudojimo, atsižvelgiama į bendruomenės poreikius bei prioritetus. Mokinio krepšelio lėšos skiriamos visų metodikoje numatytų sričių išlaidoms finansuoti. Tiek Mokinio krepšelio, tiek aplinkai skiriamų lėšų mokyklai pakanka, kreditinių įsiskolinimų mokykla neturi. Prekių ir paslaugų įsigijimas organizuojamas vadovaujantis viešųjų pirkimų įstatymu. Mokykla geba sėkmingai pritraukti nebiudžetinių lėšų: pagal gyventojų pajamų mokesčio įstatymą (2 proc. GPM), specialiųjų (sporto, aktų salių, mokyklos teritorijos nuoma), projektų, rėmėjų lėšų. 2012 m. gauta apie 185 tūkst. Lt, 2013 m. – 76 tūkst. Lt. Papildomai gaunamos lėšos panaudojamos tikslingai įvairioms išlaidoms finansuoti: mokymo priemonėms, baldams, patalpų remontui, kvalifikacijos tobulinimui, mokomosioms programoms ir kt. Išskirtinis mokyklos finansavimo šaltinis – rėmėjų šeima iš JAV, kuri nuo 2008 metų iki šio laikotarpio mokyklai paaukėjo apie 0,5 mln. Lt. Šios lėšos panaudotos mokinių poreikiams tenkinti ir ugdymo procesui modernizuoti: nupirktos spintelės mokinių daiktams susidėti, planšetės gamtos mokslų pamokoms, kompiuteriai, multimedijos, interaktyvios lentos. Artimiausiu metu planuojama modernizuoti dailės, technologijų kabinetus, įrengti gitaros studiją, pirkti robotus. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokykla pakankamai apsirūpinusi ištekliais, sistemingai ir kryptingai turtina bei modernizuoja materialinę bazę, tai prisideda prie ugdymo kokybės gerinimo. Visa tai leidžia daryti išvadą, kad lėšų vadyba yra dar vienas stiprusis progimnazijos veiklos aspektas.

Turto vadyba išskirtinė. Visi pradinių klasių ir mokomųjų dalykų, išskyrus technologijų, kabinetai yra naujai suremontuoti, aprūpinti higienos reikalavimus atitinkančiais mokykliniais baldais. Nerenovuotos yra sporto, aktų salės ir valgykla. Kompiuterizuotos visų mokytojų, pagalbos specialistų ir mokyklos administracijos darbo vietos. Įrengtos dvi kompiuterių klasės pradinių klasių mokiniams ir dvi – vyresniųjų klasių mokiniams. Modernūs švietimo pagalbos specialistų kabinetai. Progimnazijoje yra judesio korekcijos kabinetas, liftas. Ugdymo karjerai centre – 13 darbo vietų mokiniams ir viena darbo vieta mokytojui. Mokomuosiuose kabinetuose yra 22 interaktyvios lentos, kituose – ekranai ir projektoriai. Progimnazijoje veikia mokyklos istorijos muziejus, yra erdvi, kompiuterizuota biblioteka-skaitykla (17 kompiuterizuotų ir 16 sėdimų vietų). Kasmet bibliotekos vedėja tiria mokinių, mokytojų poreikius ir sudaro grožinės literatūros, mokymui skirtų knygų, vadovėlių pirkimo planus, juos teikia mokyklos direktorei ir vyr. buhalterei. Šiuo metu progimnazijai vadovėlių, kitų mokymosi šaltinių ir priemonių netrūksta. Progimnazijos bendruomenės susitarimu spaudiniai neužsakomi. Švietimo naujienų skyrelis kaupiamas gaunant įvairius leidinius ir knygas iš Tauragės rajono Pagalbos mokiniui mokytojui centro. Bibliotekos skaityklos patalpos tikslingai naudojamos pamokoms, neformaliajam švietimui: skaitymo naktys, susirinkimai, mokymai, renginiai, projektų veiklos, socialinė veikla, mokinių laisvalaikis ir kt. Skaitymo skatinimui mokiniai ir jų tėveliai gali naudotis biblioteka ir mokinių vasaros atostogų metu. Knygų katalogavimas vykdomas MOBIS programa. Progimnazijos biblioteka dalyvavo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos „Mokyklų tobulinimo programos Plius“ projekte „Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų modernizavimas“ ir pagal šį projektą gavo įrangą ir baldus, kurių vertė – 172 719, 31 Lt.

Vizito metu pamokose vertintas mokymo (-si) aplinkos tinkamumas mokytis: patalpos jaukumas, estetiškumas, racionalus pritaikymas ugdymo procesui, informacijos šaltinių ir mokymosi priemonių tinkamumas ir panaudojimo veiksmingumas. 141 stebėtos pamokos minėtųjų aspektų vertinimai pateikti 8 lentelėje.

Mokymo (-si) aplinkos apibendrintas vertinimas

8 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
40 pamokų	61 pamoka	35 pamokos	5 pamokos
28,0 proc.	43,0 proc.	25,0 proc.	4,0 proc.

Iš 8 lentelėje pateiktų duomenų galima konstatuoti, kad daugumoje (71 proc.) pamokų mokymo (-si) aplinka buvo veiksminga. Mokymo (-si) aplinkos vertinimo vidurkis – 2,96. Dauguma (67 proc.) mokytojų pamokose naudojo IKT, interaktyvias lentas (pamokos uždaviniams paskelbti, užduotims, klausimams pateikti, papildomai medžiagai demonstruoti, ugdymo turiniui aprašyti ir aktualizuoti). Kompiuterinės programos naudotos 7 proc. pamokų, vaizdinės priemonės – 28 proc. pamokų, dalioji medžiaga – 18 proc. pamokų. Aplinka, pritaikyta mokiniams dirbti grupėse stebėta 18 proc. pamokų. Tikslingas aplinkos, mokymosi priemonių, IKT naudojimas stebėtas 7d kl. informacinių technologijų, 5a, 6c ir 7c kl. anglų k., 1b, 1a, 2a, 2d, 5a ir 6d kl. lietuvių k., 1a, 1c, 3b, 6d ir 7d kl. matematikos, 4c, 4d kl. pasaulio pažinimo, 6d, 7d, 8b ir 8c kl. geografijos, 8b kl. integruotoje informacinių technologijų ir anglų k., 5a, 5d ir 6a kl. gamta ir žmogus, 1a ir 5b kl. tikybos, 8b kl. fizikos, 5d, 6c, 7a, 7f ir 8b kl. istorijos, 8f kl. biologijos, 7f kl. rusų k., 3c ir 4b kl. muzikos pamokose bei 5c kl. lietuvių k. spec. pratybų užsiėmime. Apibendrinę pateiktus argumentus, išorės vertintojai daro išvadą, kad turto vadyba – stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Mokykloje turimi materialiniai ištekliai yra tinkami ir prieinami visiems bendruomenės nariams, turtinami ir naudojami veiksmingai.

Patalpų naudojimas tinkamas. Dauguma patalpų atitinka higienos ir saugumo reikalavimus. Reikalavimų neatitinka technologijų kabinetai (pasenusi įranga), sporto salė (šalta, prasta vėdinimo sistema, reikalingas sienų, lubų, grindų remontas), mergaičių ir berniukų persirengimo kambariai. Mokyklos vidinių ir išorinių ugdymo erdvių pritaikymas tenkina daugumos mokinių poreikius. Mokykloje įrengtos jaukios poilsio zonos mokiniams. Dauguma pamokų vyksta tam dalykui skirtuose kabinetuose. Kabinetuose darbo vietų mokiniams pakanka. Mokyklos pastato būklė gera. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokyklos patalpų būklė ir naudojimas sudaro palankias sąlygas sėkmingam ugdymo proceso organizavimui.

IV. MOKYKLOS SAVĖS VERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Veiklos kokybės įsivertinimą progimnazijoje atlieka direktoriaus įsakymu sudaryta veiklos kokybės įsivertinimo darbo grupė. Kelerius metus šiai grupei vadovavusi mokytoja šiuo metu yra vaiko auginimo atostogose, todėl grupės vadovė nuo šių mokslo metų yra nauja, grupės darbą kuruoja direktoriaus pavaduotoja ugdymui. Įsivertinime dalyvauja 61 proc. mokytojų. Mokykla kuria tiriamų rodiklių antro ir ketvirto lygio iliustracijas. Apklausos jau antri metai atliekamos IQES online Lietuva instrumentų pagalba, taip pat organizuojami pokalbiai, rengiamos anketos.

Įsivertinimo modelis Tauragės „Šaltinio“ progimnazijoje tik iš dalies padeda mokyklos bendruomenei kokybiškai įsivertinti veiklą todėl, kad ir pats įsivertinimo procesas (įsivertinimo ciklai, laikas nederina su kitais mokykloje planuojamais laikotarpiais: metų veiklos planas rengiamas mokslo metams, o įsivertinimo ciklas-planas – kalendoriniams metams), ir kuriamos iliustracijos (tiriamiems rodikliams kuriamos iliustracijos deklaratyvaus aprašomojo pobūdžio, nepritaikytos progimnazijai, pagal kurias sunkiai galima pamatuoti veiklos kokybės tobulėjimą, siekiamybę) yra tobulintini. Išanalizavus įsivertinimo išvadas, neaišku, kodėl pasirenkami kai kurie tobulinimo prioritetai (pavyzdžiui: nustatytas trūkumas – per didelės namų darbų apimtys, o tobulinimo prioritetas – kontrolinių darbų sistemingumas ir derinimas arba nustatytas trūkumas – mokymosi

poreikių nustatymas (vertinimo sistemingumas ir tikslumas), o tobulinimo prioritetas – namų darbų krūvio mažinimas.

Progimnazija dalyvauja įvairiuose projektuose, atlieka įvairias apklausas, tačiau šių šaltinių informacijos taip pat beveik nenaudoja tobulintinoms mokyklos sritims (numatytoms įsivertinimo išvadose) gerinti. Mokyklos metiniuose veiklos planuose numatyti uždaviniai mažai dera su numatytais tobulintiniais įsivertinimo rodikliais, todėl įsivertinimo procesą, mokyklos rezultatų panaudojimą reikia tobulinti. Rekomenduojama visai progimnazijos bendruomenei konsultotis su MNVA darbuotojais, mokyti mokyklos vertinimo išvadų analizavimo ir panaudojimo.

Mokyklų veiklos kokybės
išorinio vertinimo skyriaus vedėja

Snieguolė Vaičekauskienė